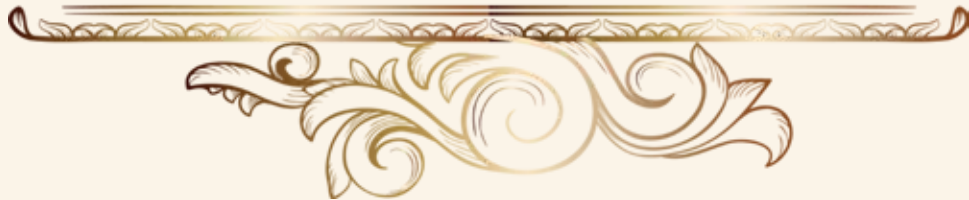

Харківська державна академія культури

АКТОРИ ТЕАТРУ І КІНО
НА ЛИСТІВКАХ «УКРТЕАКІНОВИДАВУ»

Харків
ТОВ Видавництво «Точка»
2023

УДК 791.635-051+792.071.2.028]:655.3.066.32:655.4]]”1929/1931”(084/12
М65

Рекомендовано до друку вченою радою Харківської державної академії культури
(протокол № 12 від 28.06.2023 р.).

Видання здійснено за фінансової підтримки депутата Харківської обласної ради,
почесного президента Харківського дипломатичного клубу Сергія Чернова.

М65 **Актори театру і кіно на листівках видавництва «Укртеакіновидав»** / упор. і автор передм.
В. Н. Миславський. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2023. — 252 с.
ISBN 978-617-7856-57-2

Видання цього альбому листівок з портретами акторів театру і кіно, які були надруковані Українським теа-кіно видавництвом («Укртеакіновидав») на початку 1930-х років, є першою спробою висвітлити маловідомий спектр поліграфічної діяльності цього видавництва. За короткий час свого існування, який збігся з загальним посиленням значущості елементів національної ідентичності в українському суспільстві, «Укртеакіновидав» зробив багатий внесок в розвиток української культури.

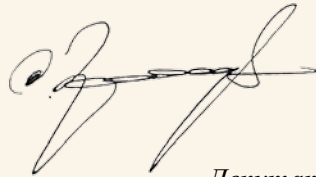
Під час роботи над альбомом було проведено багаторічну роботу зі збору та реставрації листівок. Видання містить 102-і листівки, які публікуються вперше. Видання розраховане на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів та усіх, хто цікавиться історією українського кіно і української культури.

УДК 791.635-051+792.071.2.028]:655.3.066.32:655.4]]”1929/1931”(084/12

Новий унікальний проєкт Володимира Миславського присвячено видавництву «Укртеакіновидав». Ілюстроване видання розповідає про людей, які уособлювали тогочасне сценічне і кіномистецтво. Через багато років ми маємо можливість роздивитись дивовижні «інші» обличчя, що значно відрізняються від сучасників. Здається, на сторінках альбому причаїлася пам'ять про цілу епоху.

Це не лише альбом світлин минулої епохи, це велика дослідницька та пошукова робота. Систематизовано і викладено листівки, більшість з яких ніколи не публікувались на широкий загал, оскільки зберігались в приватних колекціях та архівах. «Укртеакіновидав» зафіксував обличчя, а разом з цим імена і долі окремих представників мистецтва, що є живими свідками певних сторінок в історії нашої культури.

Я завжди з цікавістю слідкую за новими роботами Володимира Миславського. І цього разу я знову зворушений. Проєкт покликаний не лише врятувати від забуття рідкісні фотографії відомих і маловідомих особистостей. Історичні листівки свідчать про велику творчу спадщину України відтепер відкриту для сучасників та майбутніх поколінь. Це саме той випадок коли матеріальні цінності залишаються нарівні з духовними.

*Депутат Харківської обласної ради,
почесний президент Харківського дипломатичного клубу
Сергій Чернов*

*Моєму сину Тнокентію Миславському
присвячую цю книгу*

ЗМІСТ

Від упорядника	6
Недовга історія «Укртеакіновидаву» . . .	7
Окрліт № 1932	29
Київський окрліт № 05419. Серія 1 . . .	51
Київський окрліт № 0764. Серія 2	95
Київський окрліт № 0764. Серія 3 . . .	127
Київський окрліт № 0764. Серія 4 . . .	163
Київський міськліт № 1070	173
Київський міськліт № 1730	197
Київський міськліт № 02600	213
Київський окрліт № 0170	225
Безіменна серія	245
Список персоналій	250

ВІД УПОРЯДНИКА

Видання альбому листівок акторів театру і кіно, надрукованих Українським теа-кіно видавництвом («Укртеакіно-видав») є першою спробою висвітлити маловідомий спектр поліграфічної діяльності цього видавництва. Під час роботи над альбомом було проведено багаторічну роботу зі збору та реставрації листівок. Усі листівки розміщені у хронологічному порядку за номерами, присвоєними видавництвом, та згруповані за серіями. У кожній окремій серії листівки розміщено за абеткою. Видання містить 102-і листівки, які люб'язно надали колекціонери з Харкова, Києва, Одеси і Дніпра, за що їм висловлюю щиру подяку.

У книзі використані матеріали з приватних архівів *Олега Бесєдіна (Дніпро), кінотеатру Боммер (Харків), Нурії Бусігіної (Дніпро), Анатолія Дроздовського (Одеса), Володимира Миславського (Харків), Радислава Пересецького (Київ), Романа Росляка (Київ), Артура Турбінського (Дніпро), Ганни Холод (Київ), Юрія Шеїна (Харків).*

Окрема подяка відомому українському філокартисту ***Аркадію Хільковському.***

У це лихоліття, коли Росія розв'язала кровопролитну війну проти України, видання книги, присвяченої історії української культури є, на наш погляд, як ніколи актуальним. Цей проект реалізовано завдяки підтримці депутата Харківської обласної ради, почесного президента Харківського дипломатичного клубу ***Сергія Івановича Чернова.***

НЕДОВГА ІСТОРІЯ «УКРТЕАКІНОВИДАВУ»

В українському кінознавстві склалася традиція досліджувати й трактувати історію вітчизняного кіно винятково як історію кіномистецтва. Історію українського кіномистецтва вивчають і сучасні дослідники. Такий підхід більше ніж правомірний, але досить однобічний. Монографія «Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930»¹ є першою в українському кінознавстві спробою системного дослідження українського кінематографу з позицій історії кіногалузі. У роботі здійснено спробу розглянути кінематограф у складній взаємодії його складників: управління, репертуарної політики, кіновиробництва, кілотехніки, кінофікації, кінопрокату, економіки, закордонних зв'язків, системи підготовки кадрів. Але поза межами цього масштабного чотиритомного дослідження залишилося становлення поліграфічного спрямування діяльності Всеукраїнського фотокіноуправління (ВУФКУ).

Однією з малодосліджених сторінок історії та розвитку української кіногалузі в області видавничої справи є діяльність Всеукраїнського театрального й кінофотовидавництва «Укртеакіновидав»². За недовгий термін свого існування (менш трьох років) підприємство випустило сотні поштових листівок (в основному акторів) і десятки книг, присвячених кінематографу, частково театру, а також художню і музичну літературу.

Дослідження ситуації в українському кіновиробництві, що стало поштовхом до виникнення спеціалізованого кіно- та театрального видавництва «Укртеакіновидав» наприкінці 1920-х років, дозволило простежити шлях розвитку, становлення видавництва, наслідки втручання партійних органів у його розвиток. А також оцінити, яку роль у розвитку «Укртеакіновидаву» відіграли відносини ВУФКУ з російським видавництвом «Теакінодрук», проаналі-

1. Миславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 3. Ч. 1. Харків : «Дім реклами», 2017. 676 с.; Миславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 3. Ч. 2. Харків : «Дім реклами», 2017. 680 с.; Миславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. 352 с.; Миславський В. Н. Історія українського кіно 1896–1930: факти і документи. Т. 1. Харків : Дім Реклами, 2018. 680 с.; Миславський В. Н. Історія українського кіно 1896–1930: факти і документи. Т. 2. Харків : Дім Реклами, 2018. 528 с.

2. Діяльності видавництва «Укртеакіновидав» присвячено лише кілька досліджень: Холод Г. Я. Специфіка висвітлення а «Кіно-газеті» (1930) діяльності видавництва «Укртеакіновидав» // Соціальні комунікації: теорія і практика : наук. журн. 4. 5. К., 2017. С. 47–56; Холод Г. Я. Специфіка висвітлення а «Кіно-газеті» (1930) діяльності видавництва «Укртеакіновидав» // Соціальні комунікації: теорія і практика : наук. журн. Т. 5. К., 2017. С. 73–79; Холод Г. Я. Специфіка висвітлення діяльності видавництва «Укртеакіновидав» у «Кіно-газеті» (1930) // «Кіно-газета» (1930): специфіка висвітлення проблематики. К. : Видавництво «Білий Тигр», 2018. С. 47–57; Миславський В. Н. Діяльність видавництва «Укртеакіновидав» наприкінці 1920-х — на початку 1930-х років // Культурологічна думка : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. Київ, 2017. № 12. С. 199–206.

зувати жанрові та тематичні напрямки випущеної кінолітератури та різновид поліграфічної продукції «Укртеакіновидаву» (на прикладі листівок), а також висвітлити причини закриття цього видавництва на початку 1930-х років.

Детальне вивчення архівних матеріалів кінця 1920-х — початку 1930-х років, а також продукції вищезгаданого видавництва дозволило зрозуміти, за яких політичних умов налагоджувалась організація поліграфічної справи в Україні.

Друга половина 1920-х років, ознаменована становленням радянського театру та кінематографу, показала з усією очевидністю необхідність створення спеціалізованого видавництва, яке заповнило б утворений інформаційний вакуум у кіно- та театральній області.

Для обслуговування необхідною літературою всього Радянського Союзу державними органами влади було створено видавництво «Теакінодрук», яке проіснувало відносно недовго — з 1927 по 1930 рік. Видавництво створювалося з метою випускати літературу з театального, кіно-, фотомистецтва.

У 1925 році ЦК РКП(б) зобов'язав кінопрокатників РРФСР субсидувати створення централізованого спеціалізованого видавництва. 17 липня 1925 року з урахуванням ліквідованого видавництва «Міжрабкопсевзапкіно» було створено Ленінградське відділення кіновидавництва РРФСР «Кінодрук».

8 жовтня 1927 року видавництво перейменовується на Театрально-кінематографічне видавництво «Теакінодрук». 16 січня 1928 року воно реорганізується у Ленінградське обласне відділення державного театрально-кінематографічного видавництва СРСР, а з 1 січня 1930 року під маркою «Теакінодрук» вливається до Ленінградського відділення Державного видавництва СРСР³.

Видавництво випускало та поширювало газети, журнали і книги з театального та кіномистецтва. Всі ці книги були невисокої поліграфічної якості, друкувалися порівняно невеликими тиражами та коштували відносно недорого. Передбачалося, що власник книги після її прочитання не залишатиме її собі, а передаватиме прочитаний екземпляр у користування іншому читачеві.

У видавництві друкувалися книги різної жанрової класифікації. Тематичну структуру книжкової продукції «Теакінодрук» складали видання наступних категорій: 1) кіномистецтво; 2) театральне мистецтво; 3) акторська майстерність; 4) біографії кіноакторів та кінорежисерів; 5) навчальні посібники з кінематографії; 6) довідники; 7) монографії з теорії кіно; 8) нотні збірки для кіноакомпаніаторів; 8) образотворчі видання (плакати, листівки). Також видавництво випускало кінематографічну пресу: газету «Кіно», журнали «Радянський екран», «Радянське кіно», «Кіно-фронт». Така типова своєрідність поліграфічного репертуару обумовлена,

3. Ленинградское областное отделение Государственного театрального и кинематографического издательства СССР («Театкинопечать») (1925–1929) // Центральный государственный архив литературы и искусства Санкт-Петербурга (ЦГАЛИ). Ф. 57. Оп. 1. Д. 24.

перш за все, самою сутністю мистецтв, які є об'єктом мистецтвознавчих видань, а також особливостями історичного часу, в який вони випускалися⁴.

І все ж левову частку продукції «Теакінодруку» складали листівки зірок західного кінематографу. Це було зумовлено не лише великою популярністю американських та європейських кіноакторів, а й вільними умовами існування підприємства — Головліт забороняв іншим видавництвам випускати подібні листівки. Більше того, за два роки сферу цієї монополії було вирішено розширити — Раднарком СРСР своєю постановою від 15 жовтня 1927 року «Про перетворення Товариства на паях “Кіновидавництво РРФСР” у “Теакінодрук”» затвердив новий статут акціонерного товариства. Однак подібна «сприятливість» Головліту та Раднаркому насправді виявилася згубною і призвела до драматичних наслідків.

Як виявилось, видавництво проводило в життя політичні цілі формально, внаслідок чого 1929 року почалася «чистка» підприємства. Перевірка Об'єднаного бюро скарг НК РСІ встановила «безпринципність у роботі видавництва та комерційний ухил» в його роботі.

Чистка також мала на меті перевірку виконання вказівки РСІ про перебудову роботи «Теакінодруку». У березні 1929 року в результаті цькування, влаштованого Відділом агітації та пропаганди (Агітпроп) ЦК ВКП(б), відбувся громадський судовий процес над керівником «Теакінодруку» В. П. Успенським. Йому були інкриміновані найтяжчі звинувачення, зокрема й політичні.

У квітні 1929 року внаслідок перевірки діяльності «Теакінодруку» комісією НК РСІ було встановлено, що «видавництво орієнтувалося головним чином на глядача комерційних кіно- та “великих” театрів. Прямим відображенням цього стала відсутність у виданій “Теакінодруком” літературної продукції, призначеної для обслуговування чергових політичних гасел та кампаній». Також у звіті комісії зазначалася наявність в роботі видавництва видання так званої «легкої» літератури (листівки, лібрето, біографії), і що все це було розраховане на «дрібнобуржуазні смаки обивательської маси, аполітично і позбавлене марксистського характеру».

Колегія НК РСІ РРФСР визнала недоцільним самостійне існування видавництва «Теакінодрук», запропонувавши передати його функції до Держвидаву. 7 липня видавництво «Теакінодрук» передало свої редакційні функції видавництву «Земля і фабрика».

Цього ж року на партійному з'їзді у справах кінематографу було висловлено думку про необхідність реорганізації кінопреси. Так, журнал «Радянський екран» та газета «Кіно» планувалося зробити ідеологічними центрами радянської кінематографії та громадської думки, «рупором» робітників та селян. Видавництво книг про кінематограф, яке було налагоджене видавництвом «Теакінодрук», насамперед має орієнтуватися на «масового робітничого та селянського читача». Для цього пропонувалося збільшити тиражі недорогої популярної літера-

4. Зазначимо, що подібна структура використовувалася і у видавництві «Укртеакіновидав».

тури про кіно з подальшим поширенням у профспілкових та сільських клубах, відділеннях ТДРК тощо⁵.

У січні 1930 року Наркомат РСІ СРСР вкотре приступив до чистки апарату видавництва «Теакінодрук», внаслідок чого почали видаватися здебільшого брошури про кінофікацію села, стенограми різних кінонарад та інша політично ангажована література. Однак через заборону випуску комерційної кінолітератури зводити баланс «Теакінодруку» не вдалося, і було ухвалено рішення про його ліквідацію:

«НК РСІ СРСР, перевіряючи роботу видавництва «Теа-Кинопечать» (Москва), виявив великі хиби організаційного, господарського та ідеологічного характеру. В зв'язку з цим видавництво покладено ліквідувати, як окрему одиницю. Його функції передано Держвидавові РСФРР. При ньому утворено спеціальний сектор, що відає виданням літератури з питань театру, кіна та взагалі мистецтва»⁶.

В Україні випуск кінолітератури розпочинається з 1926 року. Здебільшого це були лібрето українських фільмів, кіносценарії та кіноромани, опубліковані видавництвом «Плужанин» та власними силами ВУФКУ, а також рекламні листівки різних кіно-

5. Обществоность, печать и кино (по докладам тт. Мальцева и Смирнова) // Пути кино. Первое всесоюзное партийное совещание по кинематографии / под ред. Б. Ольхового. Москва : Теа-кино-печать, 1929. С. 465–466.

6. Ліквідація «Теа-Кинопечати»: [Ред. ст.] // Гарт. 1930. № 6. Червень. С. 197.

театрів⁷. За три роки вдалося видати лише 14 книг⁸. У кількісному та якісному плані ця література також нікого не задовольняла. Виникла гостра необхідність розширення асортименту кінолітератури на українському книжковому ринку. Це змусило ВУФКУ укласти договір з російським видавництвом «Теакінодрук», яке розвивалося швидкими темпами і мало у своєму арсеналі досить широкий спектр літератури про кінематограф. Угода про співробітництво була підписана 11 жовтня 1927 року.

Згідно з цим договором «Теакінодрук»⁹ отримував можливість розповсюджувати свою продукцію у приміщеннях обласних відділів ВУФКУ та кінотеатрах з оплатою відповідною часткою витрат на орендну плату та комунальні послуги. При цьому ВУФКУ залишало за собою право самостійно розповсюджувати продукцію «Теакінодруку». Договір було підписано на один рік. Ось деякі пункти цього договору:

«...2. Для проведення операцій з розповсюдження

7. Миславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. С. 71.

8. Там само. С. 71–72.

9. У договорі «Теакінодрук» фігурує ще під старою назвою «Кінодрук».

кінолітератури обох сторін ВУФКУ надає зазначеному апарату уповноважених “Кинопечати” можливість користуватися приміщеннями обласних відділів ВУФКУ, які відводять уповноваженим “Кинопечати” в приміщеннях, які вони займають, необхідну площу.

3. ВУФКУ забезпечує “Кинопечати” право і можливість поширення кінолітератури, що нею видається, в театрах та інших місцях (через кіоски, ручний продаж тощо) за умови одночасного поширення в тих же місцях кінолітератури, що видається ВУФКУ, згідно з цим договором. На час дії цього договору, передбачене в цьому пункті право, ніяким іншим організаціям не може бути надано. <...>

5. За поширення кінолітератури, що видається ВУФКУ, останнє надає апарату “Кинопечати” такі ж знижки з номінальних цін, які поширюються виданням ВУФКУ, які цей апарат отримує від “Кинопечати”. Жодних інших виплат за поширення видань ВУФКУ останнє не сплачує, і апарат “Кинопечати” вимагати інших виплат від ВУФКУ не має права. <...>

14. Юридичні адреси сторін: ВУФКУ — Київ, бульвар Шевченка, № 12. “Кинопечать” — Москва, Пристрасна площа, № 2/42»¹⁰.

На підставі цього договору видавництво ВУФКУ збільшило тираж журналу і почало регулярно надсилати його до «Теакінодруку» та безпосередньо його уповноваженим в Україні. Видавництво ВУФКУ, відправляючи, довгий час не вимагало оплати, бо «Теакінодруку» ні разу не відмовлялося від одержання журналів. Таким чином на 19 квітня 1929 року сума боргу значно звеличилася і склала 13 125 рублів. Але російське видавництво лише частково погасило борг (8 814 руб.)¹¹.

Цей договір був не вигідний для ВУФКУ. Російське видавництво отримало фактично необмежений дозвіл поширювати власну продукцію на території УСРР; натомість в документі були відсутні положення про поширення української літератури на терені РСФРР. Нонсенс, але ВУФКУ обмежили і в праві поширювати власну продукцію в Україні. Подальший перебіг подій показав недбале ставлення «Теакінодруку» до виконання своїх обов’язків в частині поширення української літератури. Про це, зокрема, йшлося в доповідній записці до відділу преси ЦК КП(б)У:

«Наприкінці 1927 року “Теакінопечать” склала угоду з ВУФКУ, за якою ВУФКУ передало “Теакінопечати” монопольне право поширювати свою кінолітературу по кінотеатрах України. ВУФКУ бажало цим зарадити поки що відсутності кіновидань на книжковому ринку України, а притому розраховувало, що “Теакінопечать” поширюватиме так само дбайливо й українську кінолітературу. Малось на увазі ще й те, що “Теакінопечать” поширюватиме ту літературу, яка потрібна й відповідна в умовах нашої дійсності.

Але “Теакінопечать” зразу виявила справжні наміри своєї політики.

10. ЦДАВО України. Ф. 1238. Оп. 1. Спр. 68. Арк. 87–88. Усі документи ЦДАВО України цитуються за виданням: Протоколи Правління ВУФКУ (1922–1930 рр.): зб. арх. док. / передм., упоряд., комент., прим. Р. В. Росляка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018.

11. Сатир Г. Потрійна бухгалтерія в «Теакінопечати» // Кіно-газета. 1930. № 5(35). 20 лютого. С. 3.

Деякі видання ВУФКУ “Теакинопечать” не брала зовсім для поширення, а деякі, що їх вона брала, поширювала дуже й дуже кволо, так що для нас проглядала в цьому тенденція підривати існування»¹².

Вочевидь, підписання цього договору мало переважно комерційний характер і не мало мети поширення літератури про українське кіно. Про це також йшлося в доповідній записці у відділ преси ЦК КП(б) У:

«...Український книжковий ринок в кінотеатрах “Теакинопечать” наводнила виданнями, що не мали жодного стосунку до кінематографії, як радіо, спортивні тощо або театральні видання, цікаві для Москви або, в кращому разі, для РСФРР, або коли це й кінолітература, то або халтурно видана, або з явною тенденцією, а то й звичайним цькуванням, коли не української культури в цілому, то української кінематографії особливо, як було з виданнями “Кино”, “Советский экран”, “Жизнь искусства” і т. п.»¹³.

Навіть після підписання другого договору, де «Теакинопечать» зобов’язувалася продавати літературу в РСФРР, видавництво не змінило своєї політики. ВУФКУ отримувало численні повідомлення про те, що навіть у райони компактного проживання українців (Сибір, Зелений Клин, Кубань, Саратовщина) українська література не доходила. Таким чином, необхідність створення власного видавництва в Україні ставала очевидною.

Наприкінці квітня 1928 року директор «Теакинодруку» приїхав до Києва для узгодження подальшої роботи видавництва з потребами ВУФКУ. На цей час активи російського «Теакинодруку» склалися з капіталів не лише організацій РСФРР, але також із засобів кіновідомств союзних республік — ВУФКУ, Держкінпрому Грузії, Узбеккіно. За повідомленням російського чиновника «Теакинодруку» планував налагодити випуск літератури про кіно та українську мову.

У 1928–1929 роках «Теакинодруку» видав лише кілька російськомовних буклетів українських фільмів («Запроданий апетит», «Мітрошка — солдат революції», «Звенигора» та ін.). Деякі з цих видань спричинили хвилю протесту в української інтелігенції.

У статті «Кіно-Друк на Україні й “Теа-Кино-Печать”» український письменник та сценарист Микола Ятко висловився про нездорові стосунки між «Теакинодруком» та ВУФКУ:

«...Не можна не обійти поруч з цим надзвичайно не вигідної угоди ВУФКУ з московським т-вом “Теа-Кино-Печать”, що її склав колишній голова правління ВУФКУ т. Шуб. Ця угода паралізувала в основі будь-яку самостійну видавничу роботу. ВУФКУ вклало до “Теа-кино-печати” солідного пая й віддало т-ву монопольне право на експлуатацію читацького кіно-ринку України, за що т-во зобов’язалося розповсюджувати 3 000 примірників журналу “Кіно” й більше ні чого. <...>

12. ЦДАВО України. Ф. 1238. Оп. 1. Спр. 159. Арк. 80.

13. Там само.

Курйозна угода ця дійсна, й досі й ВУФКУ не може з неї виплутатись. Після довгих переговорів новому правлінню ВУФКУ пощастило досягнути того, щоб «Кино-Теа-Печать» розповсюджувало більше примірників журналу і поза межами УСРР, та не забувало висвітлювати роботу українського кіно і видавати українською мовою книжки»¹⁴.

Проте не лише нездорові стосунки між «Теакінодруком» та ВУФКУ хвилювали Ятко. Письменник бачив коріння проблем в іншому — зневажливе ставлення росіян до всього українського — культури, традицій, мистецтва та кінематографу, зокрема. У своїй статті Ятко докладно зупинився на виданому «Теакінодруком» буклету до фільму О. Довженка «Звенигора»:

«Т-во «Кино-Теа-Печать» не забуло за українське кіно, навпаки, воно навіть почувало себе відповідальним за українську кінематографію, в тому вирішило негайно видати... біографію української (!) кіноакторки Солнцевої з лібрето «Звенигори». Зміст цього лібрето красномовніше всяких описів говорить як «Кино-Теа-Печать» розуміє завдання українського кіно й дбає про нього. <...>

Ясно, що «Теа-Кино-Печать» чудово зрозуміла і по своєму розшифрувала «Звенигору». Чого тут тільки нема: й «сині (шкода тільки, що на екрані не видно, що вони сині) жупани» й «чарівні полонянки», екзотика...

Рідко де знайдеш кращий взірєць халтури, розложистої клюкви на всі 10 тис. примірників, що мають розповсюджуватись серед населення, як популяризація української кінопродукції... Це вже не — «Кино-друк», а просто кінодрючок, що лупить по голові ні в чому неповинного кіноспоживача РСФРР, вбиваючи йому в голову поняття про Україну на штиб забутих уже анекдотів про широкоштанного (з «Черное море»), із «лохматим чубом» дурного хохла.

Що ж у кожному разі т-во «Теа-Кино-Печать» виконує свою угоду цілком сумлінно! «Хочете — по українському? — нате вам і українське, словники й у нас є. Вам чого? Дьогтю? — ввольте дьогтю... малоросійського, перцю? — пожалуста, зводьте, первий сорт!...».

Гадаємо все ж, що ВУФКУ ні перцю, ні дьогтю від «Теа-Кино-Печати» більше не попросить... Після всього наведеного, годі ще раз підкреслювати той факт, що ні нормальний зріст української кінопродукції, а ні кіноосвіта й зокрема кіношкола, ані політосвітня справа кіно на Україні не обійдеться без кінопідручника, кінокнижки, що без спеціальної кінопреси не можна суспільству керувати українською кінематографією й, очевидно, що заходами бойовими треба розпочати цю справу розгорнувши її в усю широчінь.

Організація кіновидавництва на Україні мусить стати справою державної ваги. З рямок виробничо-прокатної рекламної роботи ВУФКУ, ця справа мусить вийти й вилитись у самостійну міжвідомчу видавничу організацію»¹⁵.

Такої ж думки дотримувався оглядач газети «Пролетарська правда» В. Атаманюк. Зокрема, він зазначав, що у буклеті до фільму О. Довженка «Звенигора» налічувалася велика

14. Ятко М. Кіно-Друк на Україні й «Теа-Кино-Печать» // Культура і побут. 1928. № 37. 14 вересня. С. 5.

15. Там само.

кількість неточностей, фальші та наклепу на ідею фільму (звинувачення у пропаганді «українського шовінізму»). Жорсткій критиці автор піддав упереджений підхід видавництва до української мови. У результаті автор статті закликав якнайшвидше створити власне українське кіновидавництво. Подібні заклики звучали в пресі дедалі частіше:

«З огляду на те, що Акційне Товариство “Теа-Кино-Печать”, правління якого міститься в Москві, слабо обслуговує українську кінематографію, Правління ВУФКУ ухвалило зняти питання про організацію на Україні окремого видавництва “Кіно-Друк” на зразок “Теа-Кино-Печать”, яке мало-б на меті задовольняти національні культурні потреби української кінематографії та обслуговувати українське населення не тільки на Україні, але й на території всього Радсоюзу. Як акціонера “Кіно-Друку” буде запрошено “Теа-Кино-Печать”»¹⁶.

Зазначимо, що про необхідність започаткування спеціалізованого кіновидавництва в Україні розуміло й керівництво ВУФКУ, оскільки українські видавництва ДВУ та Книгоспілка лише у невеликих кількостях випускали кінолітературу. В Україні поширювалися переважно книги з мистецтва російською мовою, що, з одного боку, не відповідало завданням просування української книги в маси, а з іншого — якісним вимогам до літератури, яка висвітлювала б питання мистецтва та кіномистецтва, зокрема.

Крім того, на сторінках російських видань мала місце нездорова критика досягнень та недоліків у роботі ВУФКУ, а також систематичне цькування продукції української кінематографії, для чого не було жодних підстав. У зв'язку з таким станом справ було ухвалено рішення відмовитися від залучення капіталів видавництва «Теакінодрук» для організації українського кіновидавництва. («Кінодрук»)¹⁷.

27 квітня 1928 року засідання Правління ВУФКУ ухвалило:

«1) Констатувати, що Т-во “Теакинопечать” слабо обслуговувало українську кінематографію і що, одночасно з цим, з боку органів “Теакинопечати” мала місце нездорова критика досягнень і хиб в роботі ВУФКУ, а систематичне цькування продукції української кінематографії, для чого не було найменших підстав.

2) Констатувати, що, не зважаючи на те, що ВУФКУ пішло назустріч “Теакинопечати” в його роботі, придбавши паї на суму 30 000 крб. національні культурні потреби української кінематографії “Теакинопечать” обслуговувала надто слабо, а українську національну меншість на території РСФРР, яка становить понад 7 мільйонів чол., Т-во “Теакинопечать” зовсім не обслуговувало.

З огляду на це — визнати за потрібне зняти питання про організацію “Кінодруку” на Україні з притягненням капіталів Т-ва “Теакинопечать” до участі в організації українського “Кінодруку”.

16. Організація «Кіно-друку»: [Ред. ст.] // Агітація й пропаганда. 1928. № 17. Червень. С. 105.

17. Організація «Кіно-друку»: [Ред. ст.] // Зоря. 1928. № 6(42). Червень. С. 30.

Художньому відділові опрацювати питання про організацію “Кінодруку” на Україні, скориставшись з досвіду й практики роботи “Теакинопечати” і визначити способи притягнення “Теакинопечати” до цієї роботи.

3) При організації “Кінодруку” на Україні визнати за потрібне передбачити обслуговування українського населення не лише на Україні, але й на території всього Рад союзу.

Оскільки тепер такої організації ще немає, визнати за можливе обслуговувати це населення кіновиданнями ВУФКУ, на що скласти додаткову угоду з Т-вом “Теакинопечать”, а також виданням останнього.

4) Умову з “Теакинопечать” залишити в силі до 1 жовтня ц. р., але визнати за потрібне, щоб при організації “Кінодруку” на Україні була відповідна наступність між “Теакинопечать” і організацією українського “Кінодруку” в такий спосіб, щоб роботу було передано на повному ході й на умовах, корисних для обох сторін.

5) У зв’язку з тим, що орган української кінематографії, журнал “Кіно”, на розповсюдження якого складено генеральну угоду з “Теакинопечать”, останнє розповсюджувало слабо, й проти інших видань, що їх розповсюджувало Т-во “Теакинопечать” на Україні, журнал “Кіно” становив дуже незначний відсоток, визнати за потрібне, щоб, починаючи з травня м-ця до жовтня м-ця ц.р. Т-во “Теакинопечать” розповсюджувало журнал “Кіно” в кількості, не менше 6 000 прим., знявши одночасно клопотання перед Центральною управою “Теакинопечать”, щоб вона вжила заходів до максимального збільшення цієї кількості.

Якщо “Теакинопечать” відмовиться від розповсюдження такої кількості примірників журналу “Кіно”, — визнати за потрібне розірвати угоду з ним.

6) Визнати за доцільне зняти перед “Теакинопечать” питання про те, щоб останнє взагалі більш систематично й об’єктивно висвітлювало діяльність української кінематографії, її досягнення й хиби, щоб в такий спосіб можна було зазнайомити з роботою української кінематографії не лише населення України, а й інші рад. республіки.

Одночасно визнати за потрібне, щоб з метою обслуговування української нацменшості в РСФРР “Теакинопечать” видавала спеціальну українську літературу в справі кіно.

Визнати також за потрібне, щоб “Теакинопечать” зайнялась справою популяризації українських кіноробітників — режисерів, акторів, сценаристів.

7) Прийняти до відомої заяви голови Правління Т-ва “Теакинопечать” тов. Ординського, що, крім пакту 4-го щодо терміну чинності угоди ВУФКУ з “Теакинопечать”, він погоджується з усіма ухваленими вище постановами»¹⁸.

Напевно, «Теакінодрук» не виконав справедливих вимог ВУФКУ, про що зазначалося на засіданні колеги Наркомосу УРСР (Народний Комісаріат освіти УРСР). У резолюції, ухваленій Наркомосом, зокрема зазначалося:

18. Витяг з протоколу № 11 засідання Правління Всеукраїнського фотокіноуправління від 27/IV-1928 р. // ЦДАВО України. Ф. 1238. Оп. 1. Спр. 131. Арк. 302–302 зв.

«Виходячи з того що Теа-Кино-Печать у Москві зовсім не обслуговує Україну по лінії кіновидавництва, незважаючи на те, що ВУФКУ вклало значні кошти в Теа-Кино-Печать; визнати необхідним розірвати договір між ВУФКУ та Теа-Кино-Печатью, а також вилучити ті кошти, які ВУФКУ як пай внесло в це Товариство. Щоб забезпечити українське кіно, фото та театри відповідними виданнями, визнати за необхідне організувати Українське Теа-Кіно-Фотовидавництво з таким розрахунком, щоб воно розпочало свою діяльність з листопада місяця. Це видавництво організувати з урахуванням акціонерного товариства. Подати клопотання УЕР про дозвіл організувати таке видавництво. ВУФКУ подати з цього приводу доповідну записку та всі необхідні матеріали»¹⁹.

Клопотання було задоволене, і у Києві було створено українське видавництво «Держкіновидав» з метою забезпечення книг ВУФКУ²⁰. Вочевидь, ця організація проіснувала недовго, оскільки побачила світ лише одна книга («Кіно й кінофабрика» Д. Бузька)²¹.

6 січня 1929 року було розглянуто та затверджено видавничий план Всеукраїнського акціонерного товариства «Теафотокінодрук» та надіслано листа до редакції журналу «Фото для всіх», в якому повідомлялося, що у зв'язку з організацією в Україні видавництва «Теафотокінодрук» Правління ВУФКУ вважає за доцільне передати видання журналу цьому видавництву, яке буде друкувати його за свій власний рахунок²².

Вочевидь, що акціонерне товариство «Теафотокінодрук», про яке йшлося вище, це попередник майбутнього видавництва «Укртеакіновидав». Надалі у документах «Теафотокінодрук» фігурував як «Укртеакінофотовидавництво», «Теакінодрук» та «Теакіновидавництво». Взимку та навесні 1929 року проходили процеси формування нового українського кіновидавництва. Наведемо фрагмент витягу з протоколу № 11 засідання Правління ВУФКУ від 26 березня 1929 року:

«П. 17 ухвалюючи всі заходи в справі видавництва так наукової, як і масової літератури про кіносправу, визнати за необхідне виділення видавничої справи про кіно в окрему самостійну акційну організацію (теакінодрук). Доручити ВУФКУ протягом місяця провести в життя встановленим порядком організацію акційного т-ва, що повинно поступово охопити всі галузі кінопроцесу і цим сприяти так організації кадрів, як і скупченню уваги широких мас навколо кіно. До остаточного формального розв'язання справи з організацією Укртеакінофотовидавництва — утворити оргбюро в складі тт. Нечеса, Шульги, й Бажана під головуванням т. Нечеса. На це оргбюро покласти відповідальність за всю роботу кіновидавництва, зокрема

19. Резолюція Колегії НКО про діяльність ВУФКУ за 1926/27 р. та промфінплан на 1927/28 р. // Бюлетень Народнього комісаріата освіти. Харків, 1928. № 51(138). 15–22 грудня. Арт. 757. Інші джерела повідомляли іншу дату ухвалення постанови про організацію «Теа-кіно-фотовидавництва» 3 грудня 1928 року. Див.: ЦДАГО України. Ф. 1. Оп. 20. Спр. 2495. Арк. 60; Колегія НКО про ВУФКУ: [Ред. ст.] // Культробітник. 1928. № 23/24(70/71). Грудень. С. 29.

20. ЦДАВО України. Ф. 1238. Оп. 1. Спр. 186. Арк. 72.

21. Миславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. С. 72.

22. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 6. Спр. 1488. Арк. 50–51.

господарчу. До штату кіно-видавництва ввести одного рахівника, що передбачено за промфінпланом»²³.

Перший протокол видавництва було підготовлено оргбюро 10 квітня 1929 року. Ознайомившись із його положеннями, Правління ВУФКУ 13 квітня 1929 року ухвалило рішення протокол затвердити, але з деякими змінами — всі витрати з 1 січня 1929 року перенести на рахунок «Теакіновидавництва», а також надати бюро видавництва кредит у розмірі 15 000 руб.²⁴ У жовтні 1929 року процес формування акціонерного товариства було закінчено. Видавництво отримало назву «Укртеакіновидав»²⁵, до складу його акціонерів входили ВУФКУ, Наркомос УРСР, ВУРПС, Київська ОРПС та ін. Редакція розміщувалася у Києві на бульварі Шевченка, 12 у приміщенні Правління ВУФКУ²⁶. Зазначимо, що у 1929 році ВУФКУ самотужки змогло випустити лише три книги про кінематограф²⁷.

ЩЕ НЕ ПІЗНО В УКРТЕАКІНОВИДАВІ
 передплатити на **1930 рік**
 журнал та газету української кінематографії
„КІНО“
„КІНО-ГАЗЕТА“ -----
 ТА ТЕАТРАЛЬНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ
 ----- **„РАДЯНСЬКЕ МИСТЕЦТВО“**
„КІНО“ ДВОХТИЖНЕВИЙ, БАГАТОІЛЮСТРОВАННИЙ ХУДОЖНИЙ ЖУРНАЛ
57 премій одержують передплатники **57** ШЕРІЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ
 на рік ДІСТАЮТЬ

6 книг з галузі кіно й театру, 25 худ. листівок теа й кіноартистів, 26 лібрет. кінокартин.	3 книги, 10 худ. листівок 13 лібрет.
--	--

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

12 міс. 3 крб. 20 коп. 6 міс. 1 крб. 70 коп. 3 міс. — 85 коп. 1 міс. — 30 коп.	Річні передплатники мають розстрочку При передплаті 1 крб. 20 коп. 1 березня 1 крб. — 1 травня 1 крб. —
---	--

КІНО-ГАЗЕТА

ДВОХТИЖНЕВА ІЛЮСТРОВАНА ГАЗЕТА ОРГАН ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТДРК, ВУФКУ
 та КИЇВСЬКОГО Окр. ТДРК.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік 1 крб. 20 коп. „ 6 міс. — 60 коп. „ 1 міс. — 30 коп. При колективній передплаті На рік 1 крб. —	15 премій річним передплатникам 2 книжки про кіно та театр, 8 художніх листівок 6 лібрет.
--	--

„РАДЯНСЬКЕ МИСТЕЦТВО“

Радянське мистецтво висвітлює роботу наших театрів, кіно, клубів та роботу всіх
 інших галузей мистецтва

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік 6 крб. — „ 6 міс. 3 крб. 20 коп. „ 3 міс. 1 коп. 65 коп. „ 1 міс. — 55 коп.	РІЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ МАЮТЬ РОЗСТРОЧКУ При передплаті . . . 2 крб. 1 Березня 2 крб. 1 Травня 2 крб.
---	---

Передплату приймають по всіх містах України уповноважені „УКРТЕАКІНОВИДАВУ“,
 що матимуть відповідні на те посвідчення, а також в усіх кіосках кіно-театрів

А ДРЕСА:

Головна контора УКРТЕАКІНОВИДАВУ — КИЇВ: Бульвар Т. Шевченка, 12.
 ХАРКІВ: вул. 1 Травня 4, представництво УКРТЕАКІНОВИДАВУ.
 ОДЕСА: Уповноважений УКРТЕАКІНОВИДАВУ, пошт. скринька № 965.
 ДНІПРОПЕТРІВСЬКЕ: Уповноважений УКРТЕАКІНОВИДАВУ.

23. Протокол № 11 засідання правління ВУФКУ від 26 березня 1929 р. // ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 9. Спр. 56. Арк. 2.

24. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 8. Спр. 580. Арк. 70.

25. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 6. Спр. 725. Арк. 62.

26. Укр-теа-кіно-видав : [Ред. ст.] // Сільський театр. 1930. № 1. С. 33.

27. Миславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. С. 72.

Виробничу діяльність «Укртеакіновидав» розпочав, вочевидь, наприкінці грудня 1929 року з видання періодичних видань про кіно (журнал «Кіно», «Кіно-газета»), та з театру («Радянське мистецтво»). Ця подія відразу ж отримала відгук у пресі. Автори статей поклали великі надії на нове видавництво, яке, на їхню думку, мало усунути дефіцит кінолітератури та книг про інші види українського мистецтва²⁸. У зв'язку зі створенням «Укртеакіновидаву» в «Кіно-газеті» висвітленню його діяльності й аналізу стану українського видавничого ринку було приділено велику увагу. Для ознайомлення читачів із перспективами українського видавництва редакція друкувала інформаційні об'яви²⁹.

Уже в першому та другому випусках «Кіно-газети» у статтях Я. Кобилянського «Кіно-літератури бракує»³⁰, В. Розенбаума «Дайте книжку про кіно»³¹, А. Рома «Ви-

28. Семенів. Теа-книжку масам // Плуґ. 1930. № 1. Січень. С. 85; Мистецьку хроніку в маси: [Ред. ст.] // Гарт. 1930. № 3. С. 200–201.

29. Що робить «Укртеакіновидав». Вийшли з друку: [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). 20 січня. С. 4. (12 нових книг про кіно); Попередження від Укртеакіновидаву: [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 6(36). С. 1; Оголошення Укртеакіновидаву: [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 15(45). С. 6.

30. Кобилянський Я. Кіно-літератури бракує // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). 20 січня. С. 4.

31. Розенбаум В. Дайте книжку про кіно // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). С. 4.

правте хиби»³² порушено проблему дефіциту книг про кіно та незабезпечення кінолітературою бібліотечних фондів.

У третьому номері «Кіно-газети» було розміщено інформаційний матеріал «Укртеакіновидав відповідає»³³, в якому керівник видавництва ознайомив читачів із його напрямками роботи видавництва (підготовка до друку нових книг про кіно й театр, забезпечення сільських і клубних драмгуртків необхідною літературою, співробітництво з громадськістю, зокрема проведення спільної наради для обговорення плану «видання української мистецької книжки» і планами на майбутнє).

Проте справи видавництва просувалися погано. Після зміни керівництва (пост директора видавництва зайняв «робітник-висуванець тов. Порфір'єв»³⁴) 5 березня 1930 року Правління ВУФКУ прийняло ухвалу про скорочення штату «Укртеакіновидаву» на 9 осіб, тобто вдвічі³⁵. Це рішення, що набуло галасливого та скандального резонансу, було зумовлене політичною метушнюю та внутрішніми «розбірками» Правління ВУФКУ зі співробітниками видавництва.

28 березня 1930 року співробітник апарату ВУФКУ, який вирішив залишитися інкогніто, про ситуацію, що склалася, повідомив «компетентні органи»:

«Декілька днів тому оргбюро “Укртеакіновидаву” через директиву Правління ВУФКУ, не погодивши зі Спілкою [Робмис], несподівано для співробітників і проти волі завідувача видавництва висуванця-робітника т. Порфір'єва зробило скорочення штатів видавництва аж на 50% одразу (звільнено дев'ять співробітників). Ця операція була зроблена так незграбно, так неправильно, що [це] обурило абсолютно всіх співробітників, Спілку [Робмис], громадськість, пресу, тому що зараз уже фактично масового скорочення роботи не треба, бо баланс на 1.V в 2,5 рази перевищує баланс на 1/1-30 р., який приймали на увагу під час звільнення.

“Розгром” видавництва наробив багато шуму і в колах українських літераторів, що працюють у ВУФКУ, тому що: 1) в ньому вбачають крок до ліквідації українського теакіновидавництва, а 2) у числі звільнених є Микола Вороний, відомий український поет, що пару років вернувся з еміграції (таким чином з останньою порвавши), а тепер “викинути[й] на вулицю”; і це називається в них “класова боротьба” (тут іде лайка матом), — каже, наприклад, художник видавництва Кривдін, а тепер тимчасово секретар редакції “Кіножурнала”.

Коли стало відомо, що обов'язки М. Вороного буде виконувати Батуров (член партії), то Кривдін і Макотинський (редактор ВУФКУ) обурювалися: неграмотний, некультурний, дегенерат та ще й шпик у додаток (це про Батуrowa); і з сміхом згадали, як секретар журналу “Кіно” поет Д. Фальківський (колишній чекіст) прилюдно колись “цукав” Батуrowa шпиком, прилюдно посилаючи останнього з презирством к “такій” масі...

32. Ром А. Виправте хиби // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). 20 січня. С. 4.

33. Порфір'єв І. «Укртеакіновидав відповідає» // Кіно-газета. № 3–4(33–34). 5 лютого. С. 5.

34. Лазарев. Що нам потрібно // Кіно-газета. 1930. № 3–4 (33–34). 5 лютого. С. 5.

35. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 8. Спр. 580. Арк. 51 зв.

Редактор журналу “Кіно” поет Микола Бажан, член оргбюро, вернувшись з Харкова і довідавшись про скорочення, на засіданні оргбюро (23 чи 24 березня) записав до протоколу свою особисту думку-протест проти скорочення штатів взагалі, а М. Вороного персонально.

Між іншим, всіх обурювало те, що людей звільнили без підстав, залишивши у штаті посади, куди мали призначити декого із теперішніх співробітників ВУФКУ, коли останнє переїде до Харкова.

Деякий час робота видавництва була паралізована. Усі персонально обвинувачують за це все Воробйова (голова ВУФКУ) і Медведєва (завідувач худвідділу)³⁶.

Надалі для покращення важкого фінансового стану «Укртеакіновидаву» Правління ВУФКУ ухвалило рішення надати видавництву позику у розмірі 30 000 рублів³⁷. Однак цей захід не дав очікуваного результату. За перші три місяці свого існування видавництво змогло здійснити випуск лише кількох книг про кіно: «Кіно — знаряддя культури», «Партія і Ленін про кіно», «Кіно за 5 років», «Найважливіше з мистецтв» тощо.

На нараді, організованій на початку березня 1930 року «Укртеакіновидавом» спільно з Київською Обласною радою професійних спілок (ОРПС) та ВУФКУ, було заслухано план подальшого розвитку видавництва. Нарада відкрилась вступним словом Медведєва, що освітив завдання «Укртеакіновидаву» щодо випуску театральної та кінолітератури під «постійним контролем пролетарської громадськості». З доповіддю про історію виникнення в Україні «Теакіновидаву» і програму його діяльності виступив Микола Бажан.

Окрім кінолітератури планувалося видати книги, присвячені теоретичним та філософським питанням театру («Сьогодні і завтра українського театру» Ю. Смолича, «Статті про театр» Леся Курбаса) та музики («Історія музичної культури» Грінченка). Також план включав видання театральних п'єс, брошур з історії розвитку фотографії, листівки тощо³⁸.

З 1 квітня 1930 року генеральне представництво з поширення літератури «Теакінодруку» в Україні переходить у відання «Укртеакіновидаву»:

«Об'ява. З 1-го Червня 1930 р. Генеральне Представництво по розповсюдженню літератури Теа-Кіно-Печаті на Україні переходить до Українського Теа-Кіно-Видавництва. З цього числа всі замовлення на цю літературу треба надсилати до Укртеакіновидаву (Київ вул. Шевченка 12) або до наших представництв у Харкові, Дніпропетровську, Одесі та Артемівську. Укртеакіновидав»³⁹.

Однією з причин розриву відносин із російським видавництвом був конфлікт між видавництвами «Укртеакіновидав» та «Теакінодруком» через небажання останнього сплатити борг

36. ГДА СБ України. Ф. 65. Спр. С.-997. Т. 1. Ч. II. Арк. 19. Цей документ розшукав в архіві Р. Росляк.

37. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 6. Спр. 1483. Арк. 311 зв.

38. Видавничі пляни – на суд громадськості: [Ред. ст.] // Кіно. 1930. № 6(78). Березень. С. 16.

39. Вісті ВУЦВК. 1930. 3 червня. С. 8.

за отриману видавничу продукцію⁴⁰. Наслідки цього розриву зумовили якісний та кількісний підйом продукції «Укртеакіновидаву» в першій половині 1930 року.

Однак процеси, що проходили в СРСР, спрямовані на посилення централізації влади, колективізацію, індустріалізацію, плановість виробництва, згортання імпорту іноземних фільмів, внесли свої корективи в подальший розвиток кінопромисловості та видавничої справи по всій країні.

Так, восени 1930 року Правління «Українфільму»⁴¹, керуючись листом ЦК ВКП(б) від 3 вересня 1930 року, ухвалило постанову:

«...10. “Укртеакіновидаву” у масовому розмірі видавати лібрето картин, присвячених соцзмаганням. А також випустити спеціально видання про розгортання масової роботи навколо кіно як засобу боротьби за підвищення виробничих темпів...»⁴².

8 жовтня 1930 року Правління «Українфільму» приймає чергову постанову, яка коригує подальшу роботу видавництва:

«...21. Зазначити, що видавничий план “Укртеакіновидаву” не обіймає всіх заходів української кінематографії й не висвітлює в достатній мірі питань, що зв’язані з кіновиробництвом, а тому визнати за потрібне переробити видавничий план “Укртеакіновидаву” на жовтень-грудень 1930 р., взявши установку на видання технічної літератури (з питань світла, кінопроекції, як керувати апаратом, як знімати тощо), що зв’язана з кіновиробництвом, та брошур загального агітаційного порядку в плані певного політичного та ділового інструктажу. Цей виробничий план треба широко обговорити серед громадських організацій і на робітничих зборах...»⁴³.

Видавнича діяльність «Укртеакіновидаву» широко висвітлювалась у пресі. У «Кіно-газеті» та в журналі «Кіно» за 1930 рік були опубліковані рецензії на книги П. Нечеса «Кіноактори та кіномани», К. Миклашевського «Звукове кіно», Д. Батунова «Партія і Ленін про кіно» та «Кіно — знаряддя культури», М. Ушакова «Три оператори», Я. Савченка «Народження українського радянського кіна», І. Дельмонта «Дикі звірі у кіні», О. Фомічевої «Кіно за кордоном», Ц. Солодара «Кіно на селі» та ін.

Також у пресі розміщувалася інформація про подальші амбітні плани видавництва. «Укртеакіновидав» в 1930 році планував випустити 86 книг з яких: популярних – 25, спеціальних – 17, наукових – 11, художніх – 14, різних – 19. Середній тираж видань 3 000–5 000 примірників⁴⁴.

40. Сатир. Потрійна бухгалтерія в «Теакинопечати» // Кіно-газета. 1930. № 5(35). С. 3.

41. Так називалося ВУФКУ після реорганізації.

42. Постанова управи «Українфільму» про заходи щодо переведення в життя листа ЦК ВКП(б) з 3/IX-1930 р. // Бюлетень Всеукраїнського комітету спілки робітників мистецтв. 1930. № 14(58). Листопад. С. 16

43. Протокол № 44 засідання Правління Українфільму 8 жовтня 1930 р. // ЦДАВО України. Ф. 332. Оп. 1. Спр. 15. Арк. 158.

44. Я. К. Що обіцяє «Укртеакіновидав» // Кіно-газета. 1930. № 3–4(33–34). 5 лютого. С. 5.

Але в 1930 році видавництво «Укртеакіновидав» спромоглося випустити лише 27 книг про кінематограф⁴⁵. Здебільшого це були видання, присвячені українським фільмам, техніці кінозйомки, теорії кіно, питанням кінофікації та кінопрокату. Цього ж року видавництво випустило книги про театр («Альманах мистецького об'єднання Жовтень»), музику («Масютін Ю. Дума Чорноморська: лібрето опери Б. К. Яновського») та на загальні теми («Туркестано-сибірська залізниця (Турксиб) та її значення»).

Пильну увагу преси привернули і негативні сторони роботи видавництва. Так, у «Кіно-газеті» на цю тему було опубліковано ряд критичних статей⁴⁶. На думку керівника «Укртеакіновидаву» Івана Порфір'єва, найбільше пошкодило видавництву те, що воно було організоване запізно, що багато найдорожчого часу (початок осені) пішло на організаційно-підготовчу роботу⁴⁷.

45. Миславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине. 1896–1930. Т. 4. Харків : «Дім реклами», 2017. С. 73–74.

46. Див.: Ром А. Виправте хиби // Кіно-газета. 1930. № 1–2(31–32). 20 січня. С. 4; Кіно-книжку під контроль мас. Сигналізуємо: Укртеакіновидав подекуди марно витрачає гроші на непотрібні книжки: [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 15(45). С. 6; Роботу кіновидавництва під контроль пролетарської громадськості! [Ред. ст.] // Кіно-газета. 1930. № 26(56). 20 вересня. С. 4.

47. Порфір'єв І. «Укртеакіновидав відповідає» // Кіно-газета. № 3–4(33–34). 5 лютого. С. 5.

Восени 1930 року ситуація навколо «Укртеакіновидаву» погіршилася. Директор видавництва повідомляв, що у зв'язку з тематичною неузгодженістю щодо випуску видавничої продукції, а також конкуренцією щодо її розповсюдження Раднаркомом УРСР ухвалено на базі Державного видавництва України утворити об'єднання видавництв під назвою «Державне Видавниче Об'єднання УРСР»⁴⁸.

Але при цьому ситуація не покращилася. 1931 року випуск продукції «Укртеакіновидаву» починає згортатися. В цей час вийшли нечисленні книги: «Хорошої роботи!: п'єса» П. Щербатинського, «Кіноапарат на “Дахові світу”». Подорож» В. Єрофєєва тощо. На початку 1932 року видавництво припинило своє існування:

«...На літературу в галузі кіна є величезний попит як з боку широких кіл трудящих, так і з боку кадрів кінематографії. Це треба підкреслити особливо зараз, коли розгортається и потужний рух за опанування техніки на всіх, ділянках.

В цій справі в галузі кіна майже нічого не зроблено, особливо в справі видання масової літератури. Наявна кінопреса безумовно не може широко висвітлити проблематики кінематографії. Взагалі кінолітератури українською мовою видано дуже мало і за останній час в цій справі майже нічого не робиться. У Києві, в центрі кінопромисловості і кадрів ця справа занедбана, про інші центри й говорити не доводиться.

В свій час для пожвавлення цієї роботи було виділено “Теа-кіно-видавництво”, але воно скоро “вмерло”, так нічого й не давши. “Теа-кіно-видавництво” склало широкий редакційно-видавничий план з кіна. Заплановано було видати на 1931 рік 112 назв на 473 друкованих аркуші; з них на масову літературу було заплановано 37 назв на 83 аркуші.

Але незабаром “Теа-кіно-видавництво” припинило діяльність, так і не реалізувавши плану. Найголовніша хиба плану “Теа-кіно-видавництва” була та, що цей план був по суті лише намічено проблематично і автурою забезпечений лише на відсотків 30, та й то нереально. Отже, коли цю справу передано до ЛІМ'у, то план так і залишився не реалізованим. ЛІМ з свого боку не вжив заходів, щоб мобілізувати автору на таку важливу ділянку. Треба взагалі відзначити неухвалене ставлення Вид-ва ЛІМ до видання кіно-літератури.

За 31 рік Вид-во ЛІМ не видав жодної книжки з кінематографії. Управа ЛІМ'у, складаючи редакційно-видавничий план на 32 рік, не внесла до плану зовсім літературу з питань кіна. Київське представництво теж не виявило потрібної ініціативи і внесло до плану на 32 рік лише наявні роботи — 10 назв на 57 аркушів, але й ці роботи ще не всі реальні. Як бачимо видавничий план не відповідає ні реальним можливостям, ні потребі на кіно-літературу...»⁴⁹.

Видання листівок із зображенням зарубіжних та українських акторів театру та кіно було пріоритетним напрямком діяльності «Укртеакіновидаву». На жаль, зберіглася лише невелика частина поліграфічної продукції видавництва. Однак із понад ста листівок, які вдалося вияви-

48. Порфїр'єв І. Про реорганізацію видавничої справи // Кіно-газета. 1930. № 26(56). 20 вересня. С. 4.

49. Ф. Р. Занедбана важлива справа // Кіно. 1932. № 7–8. С. 21.

ти, можна зробити певні висновки щодо напрямів поліграфічної продукції «Укртеакіновидав-ву».

Першу партію листівок (окріт № 1932; виявлено 11 листівок) «Укртеакіновидав» замовив у московській друкарні (не було технічної можливості друкувати їх в Україні). На лицьовій стороні цих листівок не вказувалися прізвища акторів, але надалі цей недолік було усунуто. Серія № 1, що отримала назву «Українські фільмари» (виявлено 20 листівок) містила портрети українських акторів театру і кіно у житті та в ролях. На реверсі публікувалася фільмографія персони. У наступних серіях на реверсі публікувалися винятково технічні відомості. Серія № 2 (виявлено 15 листівок) містила портрети західноєвропейських та американських акторів. Серія № 3 (виявлено 17 листівок) була комбінованою, у ній надруковані як українські, так й іноземні актори. У серію № 4 (виявлено 4 листівки) було включено портрети артистів української опери. Надалі від компонування листівок у серії відмовилися. Вся інша продукція мала деякі відмінності у друкуванні вихідних даних. Ці листівки умовно можна розділити на чотири групи, які мають різну нумерацію: № 1070 (виявлено 11 листівок), № 0170 (виявлено 9 листівок), № 1730 (виявлено 7 листівок), № 02600 (виявлено 5 листівок). Жодних тематичних відмінностей у цих групах не виявлено – у них безсистемно надруковані пор-

трети як українських, так і іноземних акторів. Наклад листівок коливався від 3 000 до 10 000 екземплярів, а вартість становила 10 копійок. Якість листівок була невисока. Окрім листівок із зображеннями акторів, «Укртеакіновидав» тиражував листівки з видами Києва (виявлено 20 листівок). Ці листівки друкувалися тиражем 15 000 екземплярів. Їх ціна була нижчою, і становила 6 копійок⁵⁰.

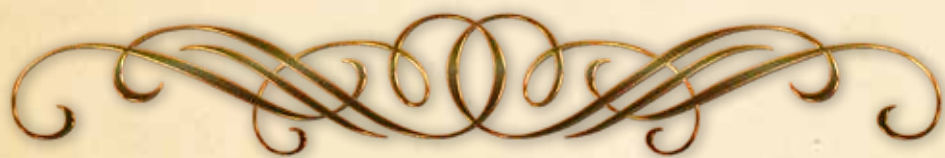

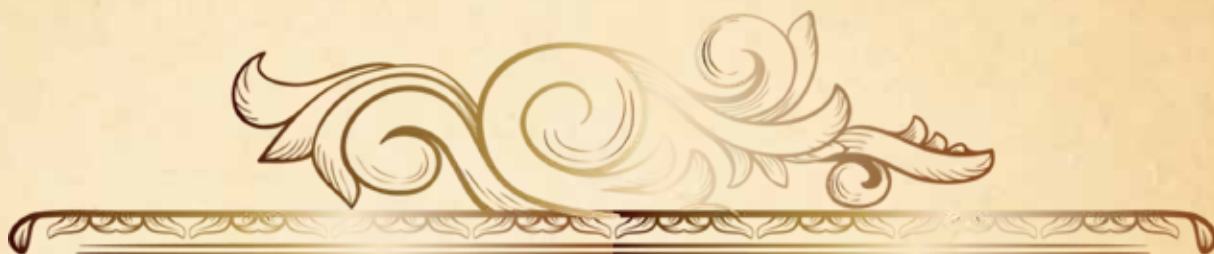
За короткий проміжок часу видавництво «Укртеакіновидав» змогло налагодити випуск, переважно, літератури про кіно. Разом із перекладами текстів іноземних авторів видавництво налагодило друк творів і українських. Це дозволило досить широко висвітлювати різні сторони кінематографу, такі як: теорія кіно, основи драматургії, біографічні нариси про кінематографістів, технічна література про кіно, навчальні посібники з кінематографу тощо.

50. Старий Київ. Сайт колекціонерів листівок, альбомів, фотографій. Режим доступу: https://oldcards.kiev.ua/?comp=k2_cards_collection&c=items&authid=113

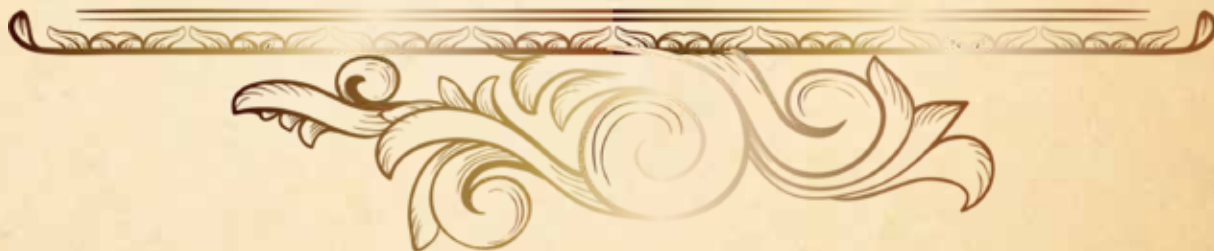

За недовгий час свого існування, який збігся з загальним посиленням значущості елементів національної ідентичності в українському суспільстві, «Укртеакіновидав» зробив багатий внесок в розвиток української культури.

ОКРЛІТ № 1932

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
ROŠTA KAPTO

місце
для
марки

„Укртеакіновиздав“

Куди _____

Кому _____

З. Вадєвська.

Ц. 10 к.

Мецо тити Соцраїшефовега. Москва.

Окряїт № 1932.

Т. 15 000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POSTA KARTO

місце
для
марки

„Укробліжінформ“

Куди

Кому

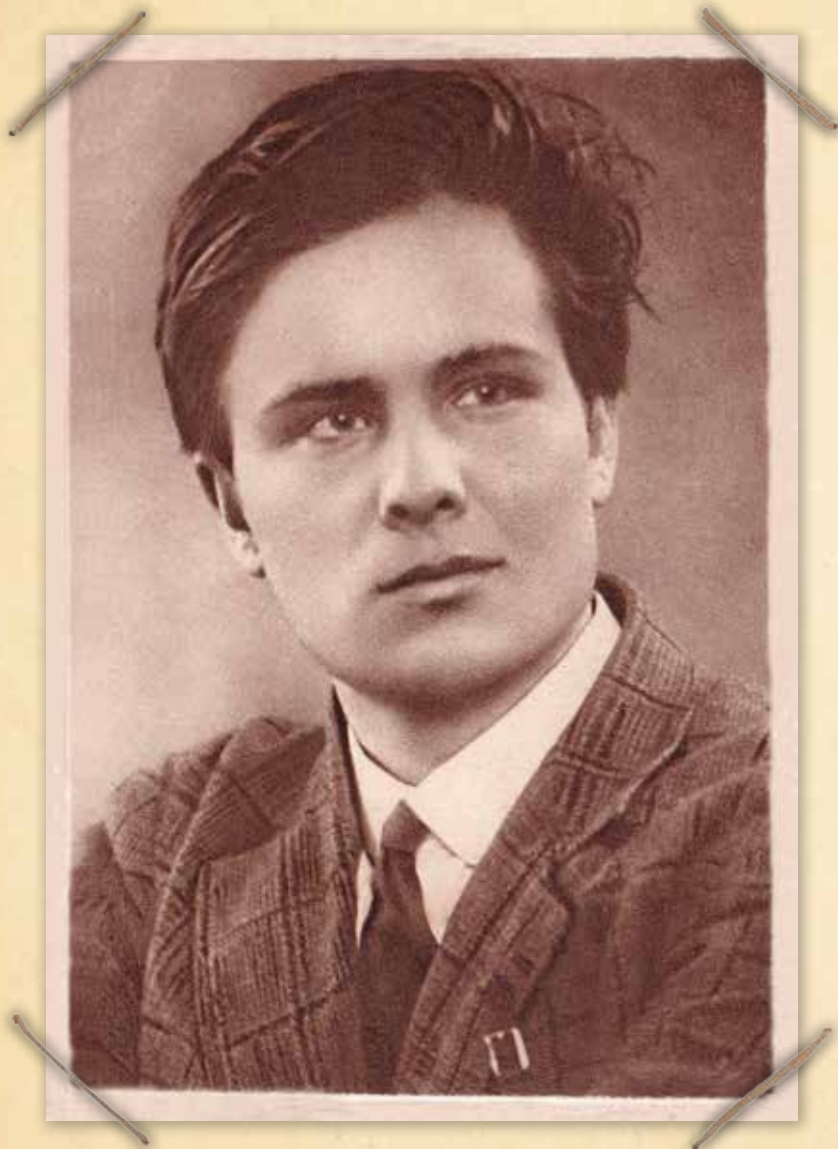
Річард Дікс.

Ц. 10 к.

Меццо-типо Сокрійтерресети, Москва.

Ократ № 1932.

• Т. 15.000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŒTA KAPTO

місце
для
марки

«Уартс-Кіновидли»

Куди _____

Кому _____

П. О. Масоха.

Ц 10 к.

Меццо-тинто Сографітосонета, Москва.
Окрас № 1932.

Т. 15.000

ПОШТОВА ЛІСТІВКА
РОЇТА КАРТО

місце
для
марки

«Українськідля»

Куди.....

Кому.....

Жені Портен.

Ц. 10 к.

Меццо-типо Сограйшефовеца. Москва.

Окрасіт № 1932.

Т. 15 000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POSTA KARTO

місце
для
марки

„Українська новина“

Куди.....

Кому.....

С. А. Свашенко.

Ц. 10 к. Меціо-тигго Соурайшерсовета. Москва.

Окряіт № 1932.

Т. 15 000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POSTAL CARDS

місце
для
марки

„Українськн новина“

Куди.....

Кому.....

Ю. Солнцева.

Ц. 10 к.

Меце-тннто Сокрайшефсоветн, Москва.

Окргіт № 1932.

Т. 15.000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POSTAL KARTO

ПОШТА
КАРТО
ЛІСТІВКА

„Українська пошта“

Куди

Кому

Тавр-Карго.

Ц. 10 к.

Міжнародне Соціалістичне та Жовтневе
Освіт. 20. 1932.

1. 1932.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŃTA KAPTO

місце
для
марки

„Укртеакіновидав”

Куди

Кому

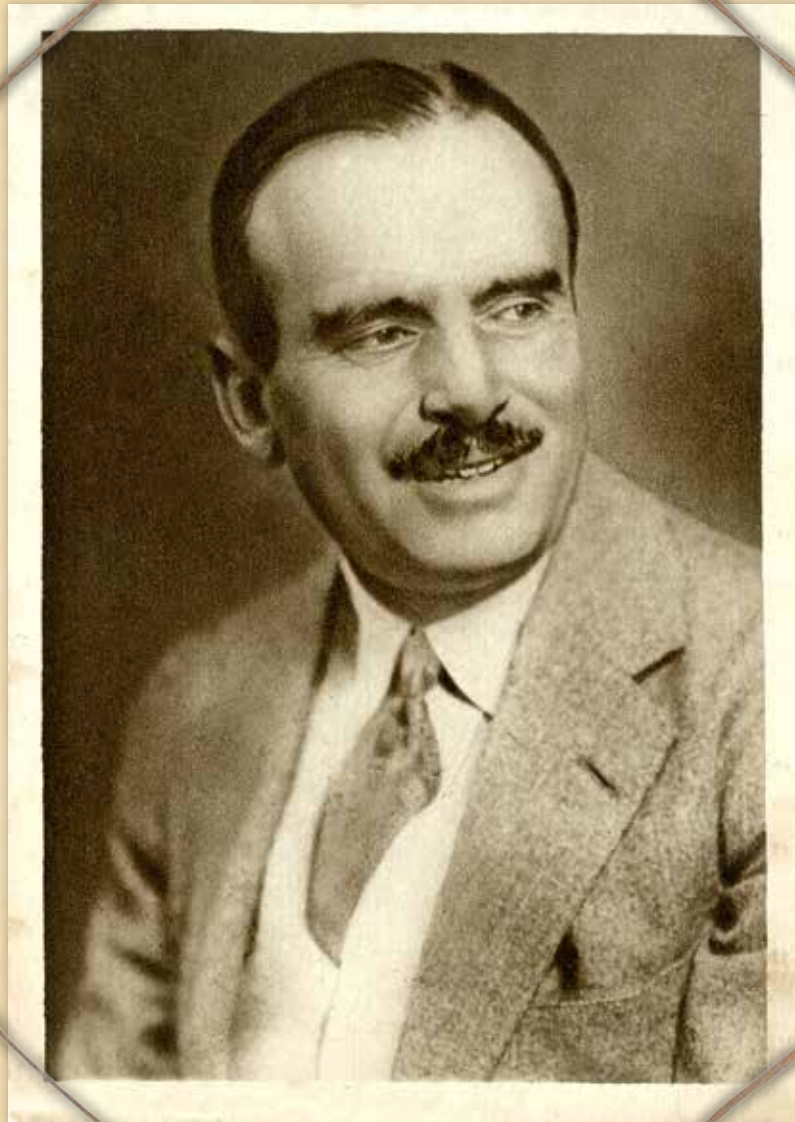
О. Трет'якова.

Ц. 10 к.

Меццо-типо Союзрайшефсовета. Москва.

Окрасіт № 1932.

Т. 15 000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŃTA KAPTO

місце
для
марки

„Укртекіновидла”

Куди.....

Кому.....

Дуглас Фербенке.

Ц. 10 к.

Меццо-типо Союзграфсовета. Москва.

Ократ № 1932.

Т. 15 000.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА
POŃTA KAPTO

місце
для
марки

„Укртеакніовидаа”

Куди _____

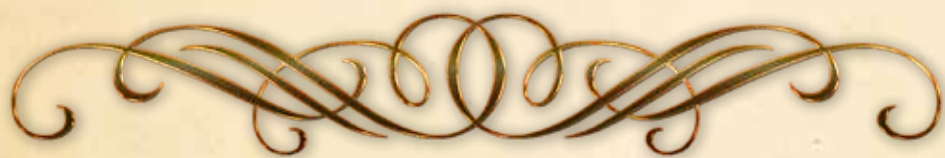
Кому _____

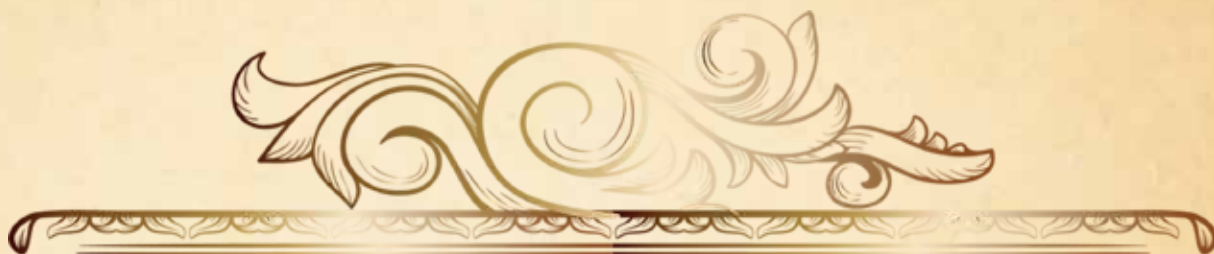
Е. Цесарьва.

Ц. 10 к.

Мецо-тиго Сохрайшефсовета. Москва.
Окраїт № 1932.

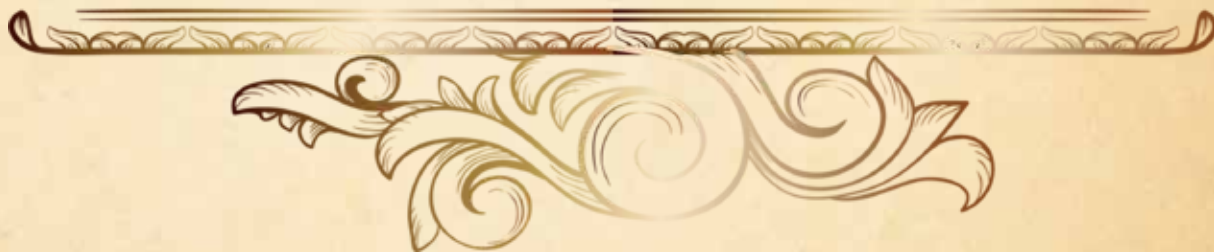
Т. 15 000.

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 05419.

СЕРІЯ 1

А. Бучма

Видавництво „Держтелефільм”
Київ, бульвар Шевченка 12.

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

серія
1

Українські фільми.

Артист А. Бучма

грав у фільмах „Тарас Шевченко”, „Тарас Тря-
сний”, „Дімі Гісія”, „Нічний візник” та „За
стіною”.

Київ, Держ. НДС 419, Зам. МДІ к. 107, Київ. Друк. Школяр

Зоя Валевська

Видавництво "Укртелефільм"
Київ, Бусовар Т. Шевченка 12.

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POȘTA KARTO

місце
для
марки

серія
1

Українські фільми:

Артистка Зоя Валевська
грала в фільмах "Норд-ост", "Пурга", "Так іноді
буває" та "Суддя Райтанеску".

Київ, Друк. №05419. Зам. №28 к. 10т. Київ Друк. ШколаФ

Зоя Валевска

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŃTA KARTO

місце
для
марки

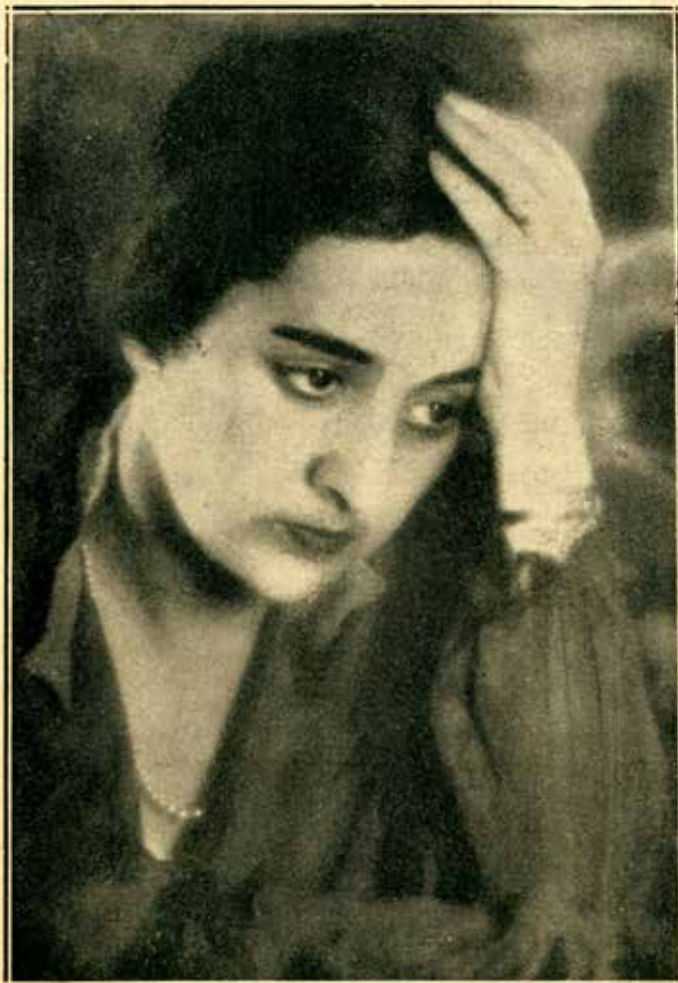
видавництво "Дзвін" Київ
вул. Бульвар Т. Шевченка 12.

серія
1

Українські фільми.

Артистка Зоя Валевська
була в фільмах "Норд-ост", "Пурга", "Так іноді
буває" та "Суддя Райтанеску".

Київ Свічки №05419 Зам. №211 к. 10т. Київ Друк. Школа Ф.З.

ნანა ვაჩნაძე

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
масти

Видавництво "Укртелефільм"
Київ, бувар Т. Шевченка 12.

серія
1

Українські фільми.

Артистка Ната Вачнадає

грає в фільмах "Гюлі", "Живий труп", "Амок",
"Нателла" та "Квартили передмість".

Київ, Друк. №5419, Зам. №11 к. 101, Київ Друк. Шко. №33

Нана Вачнадзе

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŒTA KARTO

місце
для
марки

Видавництво „Укртелефільм”
Київ, Буськів Т. Шевченка 12.

серія
1

Українські фільми.

Артистка Ната Вачнадзе
грала в фільмах „Гюлі”, „Живий труп”, „Амок”,
„Нателла” та „Квартал передмість”.

Київ. Схв. №10549. Зам. №211 к. 10т. Київ. Друк. Школа №34.

Олександр Довженко

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

Видавництво „Укртелефільмів”
Київ, Бусовар Т. Шевченка 12.

серія
1

Українські фільми.

Режисер О. Довженко
фільми „Сумка дикгур’яра”, „Звени-
гора”, „Арсенал” та „Земля”.

Като Серія: N05419. Зам. N24 х. 10т. Київ Друк Ш.

Марія Дюсиметвер

Видавництво "Укртелефільм"
 Київ, Бульвар Т. Шевченка 12.

ціна
 10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
 POŠTA KARTO

місце
 для
 марки

серія
 1

Українські фільми.

Артистка Марія Дюсиметьєр
 з'явля в фільмах "Завроданий апетит", "За сті-
 ною" та "Нічний візник".

Київ, Секрет. №65419. Зам. №28 к. 10т. Київ. Друк. Школа № 3.

Ніна Лі

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

Видавництво "Укртелефільм"
Київ, Басівсар Т. Шевченка 12.

серія
1

Українські фільми.

Артистка Ніна Лі

з'явилася в фільмах "Лавина", "Закопи шторму", "За
образою манастиря" та "Греблю прорвано".

Київ. Друк. NOS419. Зам. №28 к. 10т. Київ. Друк. Школяр. 1939.

Нина Ли

Видавництво "Укртелефільмів"
Київ, Бульвар Т.Шевченка 12.

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

серія
1

Українські фільмари.

Артистка Ніна Лі

зображена в фільмах "Лавина", "Закопи шторму", "За
Богомою монастири" та "Греблю прорвано".

Київ. Друк. № 5419. Зам. № 21 к. 10т. Київ. Друк. Шко. № 39.

П. Масоха

Видавництво „Укртелефоновидав”
Київ, Бессьор Т. Шевченка 12.

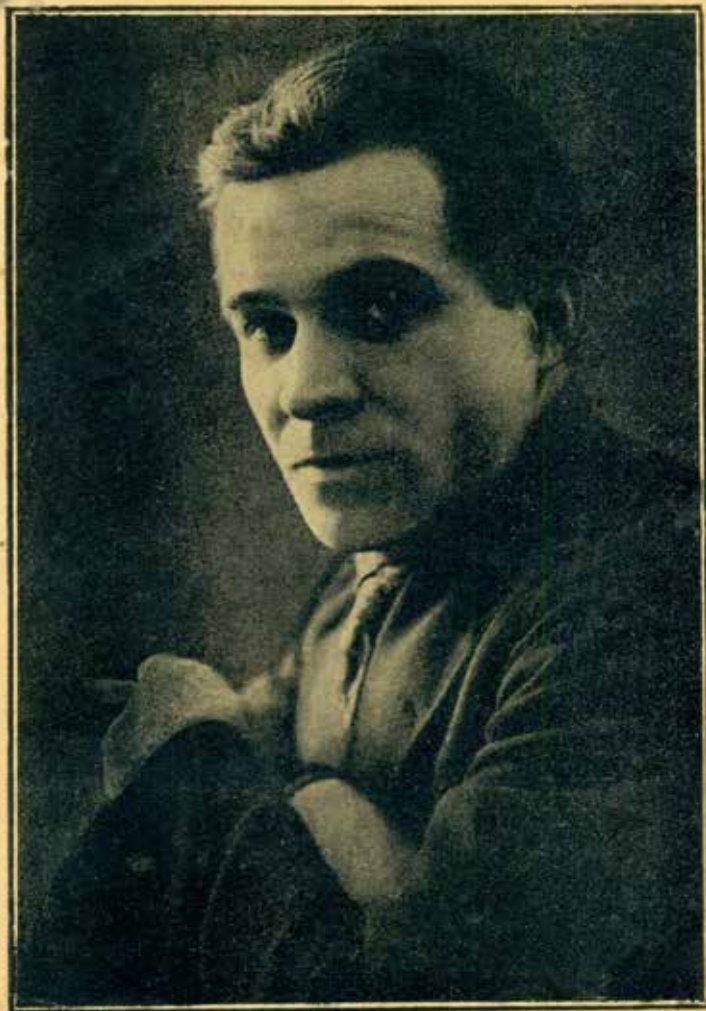
ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

серія
1

Київ, Фабрич. №5419. Зам. №20 н. 10т. Київ Друк. Школа №3.

М. Надемський

Видавництво "Держспецзнімовидав"
Вул. Бульвар Т. Шевченка 12.

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

серія
1

Українські фільми.

Артист Н. Надемський
з'яв у фільмах "Звенигора", "Арсенал", "Бене-
фіс клоуна Жоржа" та "Митя".

Київ. Друк. № 5419. Зам. № 28 к. 10 т. Київ. Друк. Школ. 33.

Лідія Островська

Видавництво „Укрїнська Книжковий Дім“
Київ, Бухарин Т. Шевченка 12.

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

серія
1

Київ, Дарниця, КДС 418 Зам. № 111 с. 107, Київ, Держ. Школа № 1

Поліна Отава

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

видавництво „Укртелефільм”
Київ, Бульвар Т. Шевченка 12.

серія
1

Українські Фільми.
Артистка Поліна Отана
грає в фільмах „За стіною” та „Звенигора”.

Київ, Сирокі, N05410, Зам. N28 к. 10т, Київ Друк Школа Ф. 3

Поліна Опава

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

Видавництво „Укртелефільмовидав”
Київ, Бульвар Т. Шевченка 12.

серія
1

Українські фільмари.

Артистка Поліна Отava

грала в фільмах „За стіною” та „Звенигора”.

Київ, Друк. №5419, Зам. №21 к. 10х, Київ Друк. №4049.34

Зіна Пігуловіч

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
маючі

Видавництво „Держтесстиновидав”
Київ, Бухарь Т. Шевченка 12.

серія
1

Українські фільми.

Артистка Зіна Пігулоніч

знімала в фільмах „Синій пакет” та „Василіна”.
На фоті — в ролі в фільму „Василіна”.

Київ, Скарби. N05419. Зам. N20 к. 10т. Київ Друк. Школа®

Ю. Солнцева та К. Кошевський

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
мазки

Видавництво „Узгорієсказиновидав”
Київ, Бульвар Т. Шевченка 12.

серія

1

Українські фільмари.

Артисти Ю. Солищева та К. Кошелівський
в фільмі „Дімі Гігіна”. К. Кошелівський грав у
фільмах „Цемент”, „Гігіна” та „За стіною”. Ю.
Солищева грав в фільмах „Дні зими”, „Гігіна”,
„Буря”, „Найвищий кравець”.

Київ, Друк. №5649. Зам. №21 к. 10т. Київ Друк. Ш. №33.

Юлія Сонцева

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
малюнку

Видавництво „Укртелефільм”
Київ, Бессараф Т. Шевченка 12.

серія
1

Українські фільмари.

Артистка Юлія Солицева

грала в фільмах „Аеліта”, „Джамі Гіміна”, „Бура”,
„Дві жінки” та „Леон Кутюр’є”. На фоті—
ролі в „Джамі Гіміна”

Київ Серія N05419. Jan. NZH n. 10. Київ Друк. ШколаФ.

Анна Стен

Видавництво "УкрТелеграфвидав"
Київ, Бусловар Т. Шевченка 12.

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

серія
1

Київ Серія N05419. Жан. N211 к. 10т. Київ Друк. Школа № 2.

Мілі Тайт-Корсо

Видавництво "Укртелефільм"
 Київ, Бухарь Т. Шевченка 12.

ціна
 10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
 POŠTA KARTO

місце
 для
 марки

серія
 1

Українські фільмари.
 Артистка Мілі Таут-Корсо
 з'явилася в фільмах "Навадогін за долею", "Свіжий
 вітер", "Дівчина з палуби".

Київ. Секрет. № 5419. Зам. № 28 к. 107. Київ. Друк. Школярів. 1935.

Мілі Тайм-Корсо

Видавництво „Укртелефільм”
Київ, Бульвар Т. Шевченка 12.

ціна
10 коп.

ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

серія
1

Українські фільми.

Артистка Мілаі Тауг-Корсо
грала в фільмах „Навадосін за долею”, „Свіжий
вітер”, „Дівчина в палубі”.

Київ, Серія: N05413, Зам. N211 к. 10т, Київ, Друк. Школа Ф.

С. Шарафда

Видатництво „Укртелефонограф“
Київ, Бухарів Т. Шевченка 12.

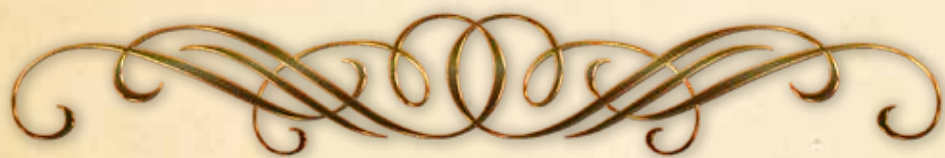
ціна
10 коп.

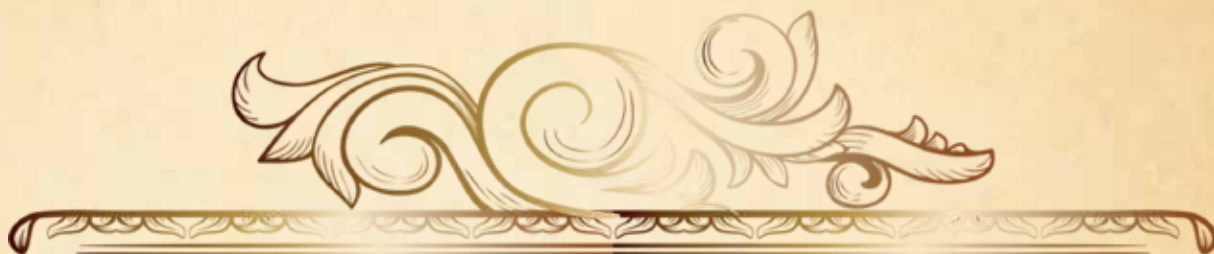
ПОШТОВА КАРТКА
POŠTA KARTO

місце
для
марки

серія
1

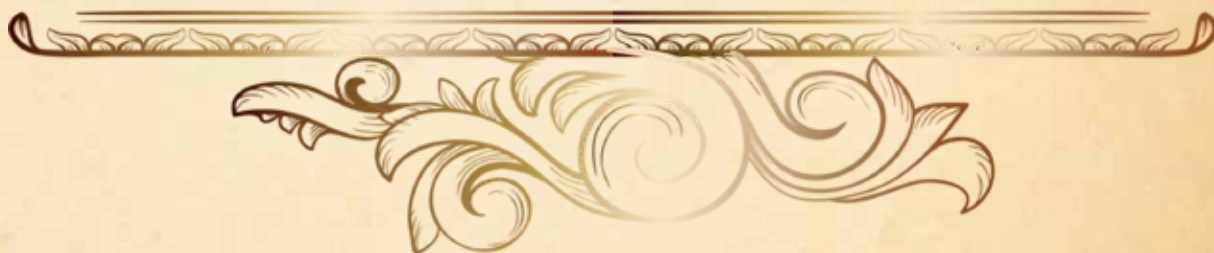
Київ. Серія NOSMG 34-NZU к. 10т. Київ. Друк. Школа Ф.

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 0764.

СЕРІЯ 2

Вільма Банкі

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Окремі 412. „Київ-Друк“. Шв. ФЗУ. Зам. 983-5039. 2 с

Рудольф Валентіно

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ. Окремі 412. „Київ-Друк“. Шт. ФЗУ. Зам. 989-5030. 2 с

Γρετα Γαρβο

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Окремі 412. „Київ-Друк“. Шк. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

Коріна Гріфітс

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Окремі 412. «Київ-Друк». Шт. ФБУ. Зам. 983-5030, 2 с

Лія де-Путі

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Окремі 412. «Київ-Друк». Шт. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

Ксенія Десні

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Освіт 412. «Київ-Друк». Шлях ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

Гарі Лідтке

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Освіт 412. «Київ-Друк». Шлях. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

Рамон Наваро

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ. Окремі 412. „Київ-Друк“. Шт. ФЗУ. Зам. 983-5039. 2 с

Пола Негри

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Окремі 412. «Київ-Друк». Шт. ФБУ. Зам. 983-5030, 2 с

Лідія Островська

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Окремі 412. «Київ-Друк». Шт. ФБУ. Зам. 983-5030, 2 с

Мері Пікфорд

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Окремі 412. «Київ-Друк». Шт. ФБУ. Зам. 983-5030, 2 с

Вальтер Слесак

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Окреміт 412. „Київ-Друк”. Шлях. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с.

Юлія Сонцева

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Освіт 412. «Київ-Друк». Шк. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

Конрад Файдт

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

Київ: Окремі 412. «Київ-Друк». Шт. ФЗУ. Зам. 983-5030. 2 с

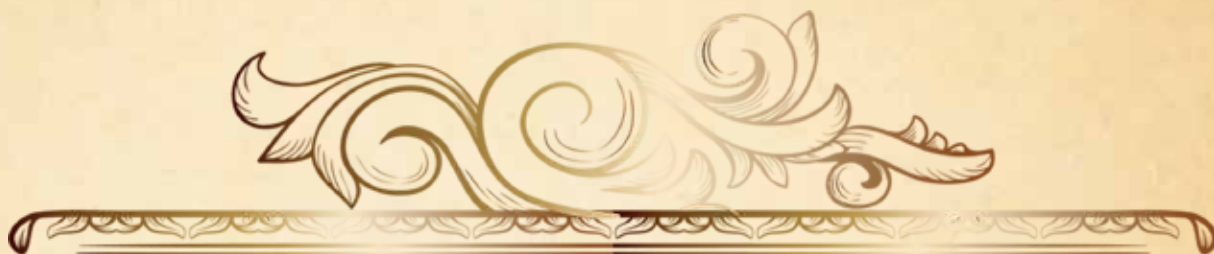
Ганс Штјеве

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Ціна 10 коп.

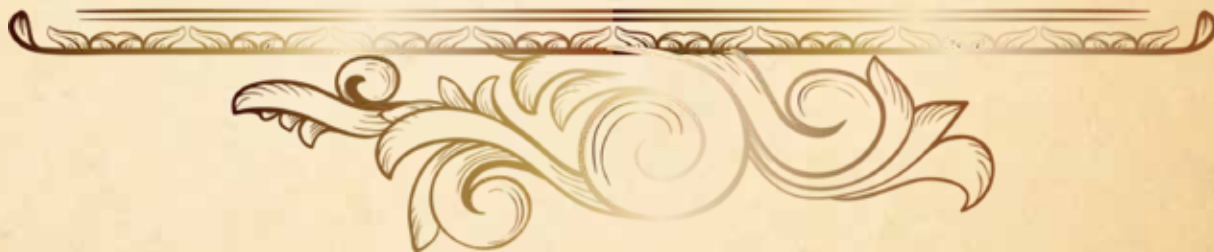
Київ: Окремі 412. «Київ-Друк». Шт. ФБУ. Зам. 983-5030, 2 с

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 0764.

СЕРІЯ 3

Марчела Албани

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 3353—3.000. 3 серія.

Артистка театру „Березіль“ Н. Бабіївна

У К Р Т Е А К Ц І О В И Д А В

Київ, Опраіт № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1853—3.000. 3 серія.

*Заслужена артистка Республіки
Г. І. Борисоглібська*

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

*Любов Гаккебуш
(Червонозаводський театр м. Харків)*

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ. Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Лія Даювер

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Артистка театру „Березіль“ Л. Даценко

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Лія де-Путі

У К Р Т Е А К Ц І О В И Д А В

Київ, Опраіт № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353--3.000. 3-серія.

Валентина Дуленко
(Прима-балерина Харківської державної опери)

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Київ. Опраіт № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353--3.000. 3-серія.

Дмитро Капка

У К Р Т Е А К Ц І О Н О В И Д А В

Київ, Окрпатр № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353--3.000. 3-серія.

*М. І. Літвиненко-Вольгемут
(Харківська державна опера)*

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

*Артист театру „Березіль“
І. Мар'яненко*

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

Серий Минин

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк”, 1-ша друк. № 3353—3.000. 3 серія.

Елен Ріхтер

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 3353—3.000. 3 серія.

*Артист театру ім. Франка
Терешко Юра*

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк”, 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окреміт № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 3353—3.000. 3 серія.

Жені Юго

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Київ, Окрасіт № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 1353—3.000. 3 серія.

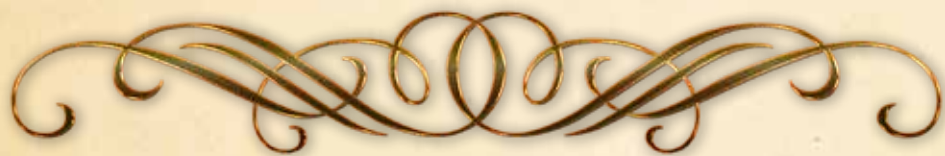
*Заслужений артист Республіки
Ол. Юрський*

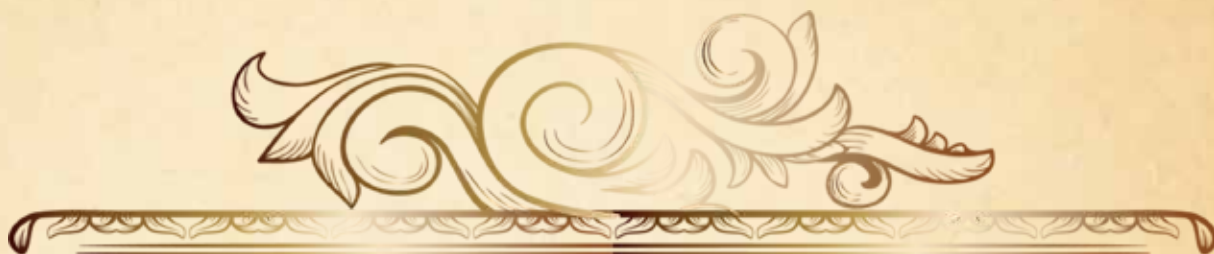
УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

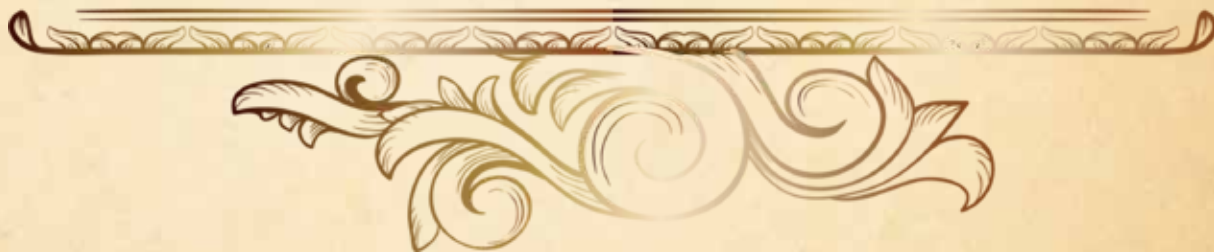
„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 3353—3.000. 3 серія.

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 0764.

СЕРІЯ 4

*Заслуж. арт. Республіки
М. І. Донець (Київська Державна Опера)*

У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Київ, Опраіт № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 2097—10.000. 4 серія.

Актер Ил. Козоженко

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 0764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк”, 1-ша друк. № 2097—10.000. 4 сер.

*Балерина Харківської Державної Опери
Лерхе*

УКРТЕАКІНОВИДАВ

Київ, Окремі № 3764.

Ціна 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 2697—10,000 4-го рив.

В. А. Светлои́дов

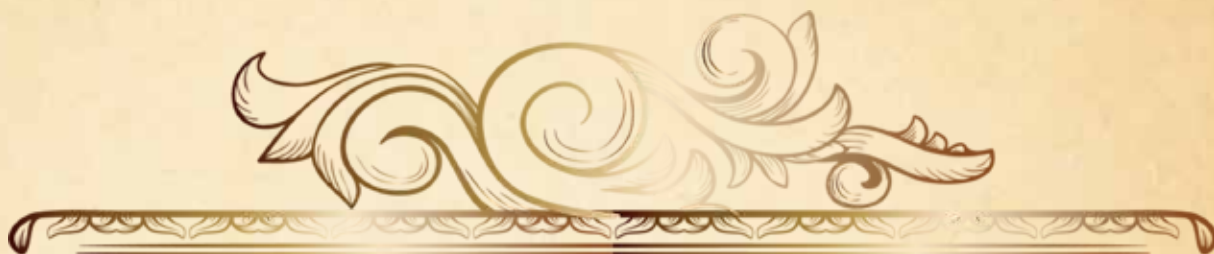
У К Р Т Е А К І Н О В И Д А В

Київ, Окріаг № 0764.

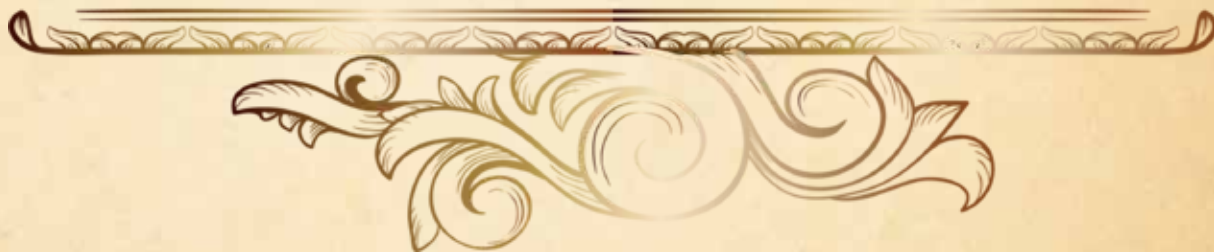
Ціа 10 коп.

„Київ-Друк“, 1-ша друк. № 2087—10.000. 4 серія.

КИЇВСЬКИЙ МІСЬКЛІТ № 1070

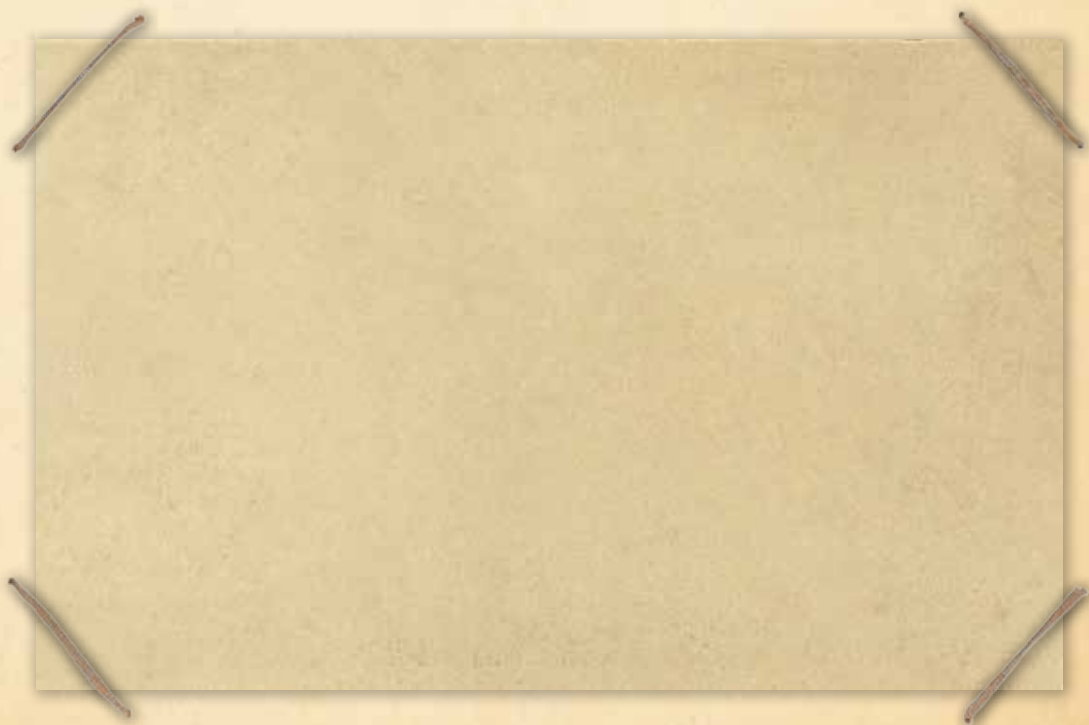

Марчела Албані

УТКВ

Ціна 10 к.

Київський Міський № 1070
і друк. з. № 2551-т. 15.00

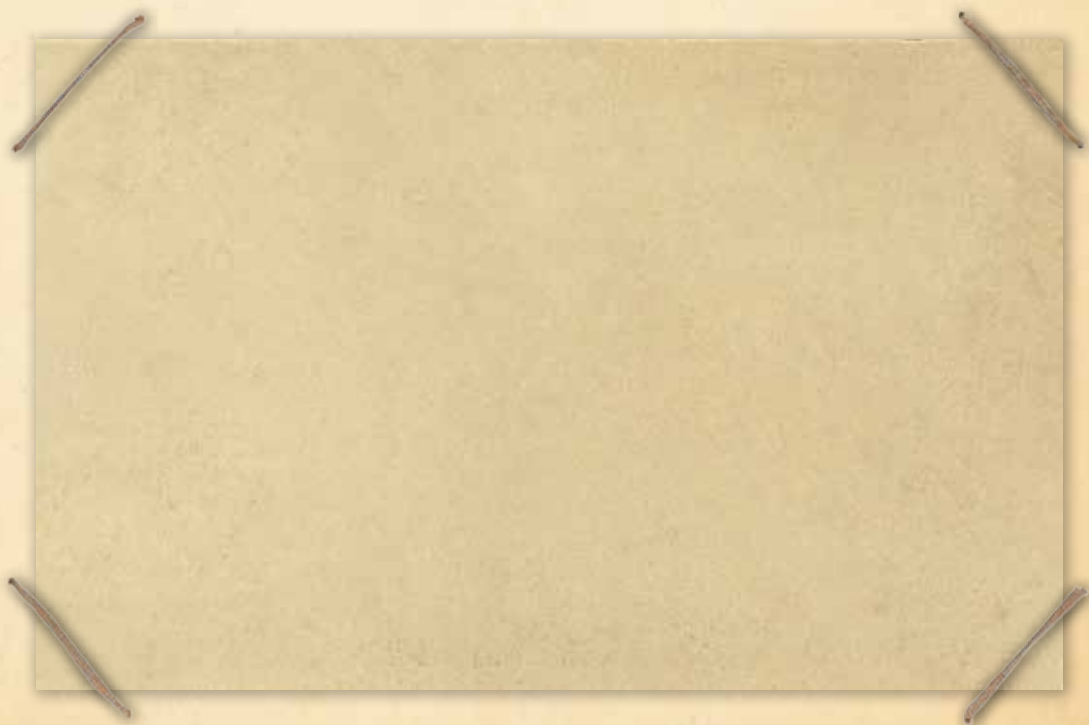
Рудольф Валентіно

УТКВ

Ціна 10 к.

Галицький Місячник № 1070

Друк, л. № 2551 - т. 1548

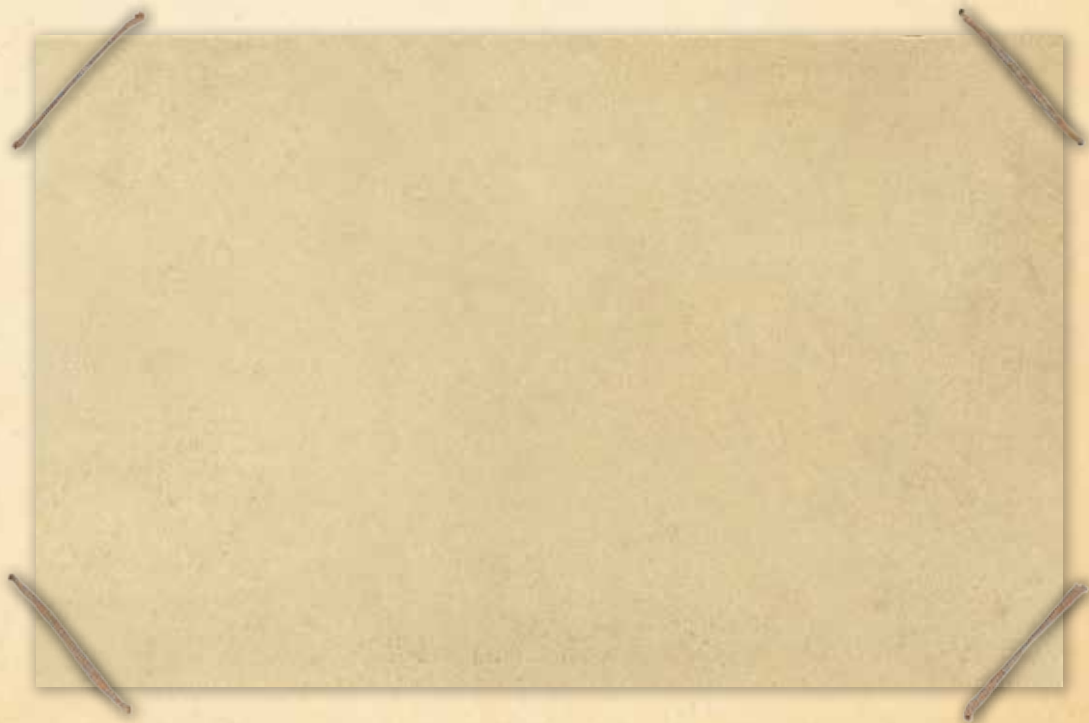

Рудольфо Валентино

УТКВ

Ціна 10 к.

Київський Місячник № 170
1 друк. з № 2551—т. 15000

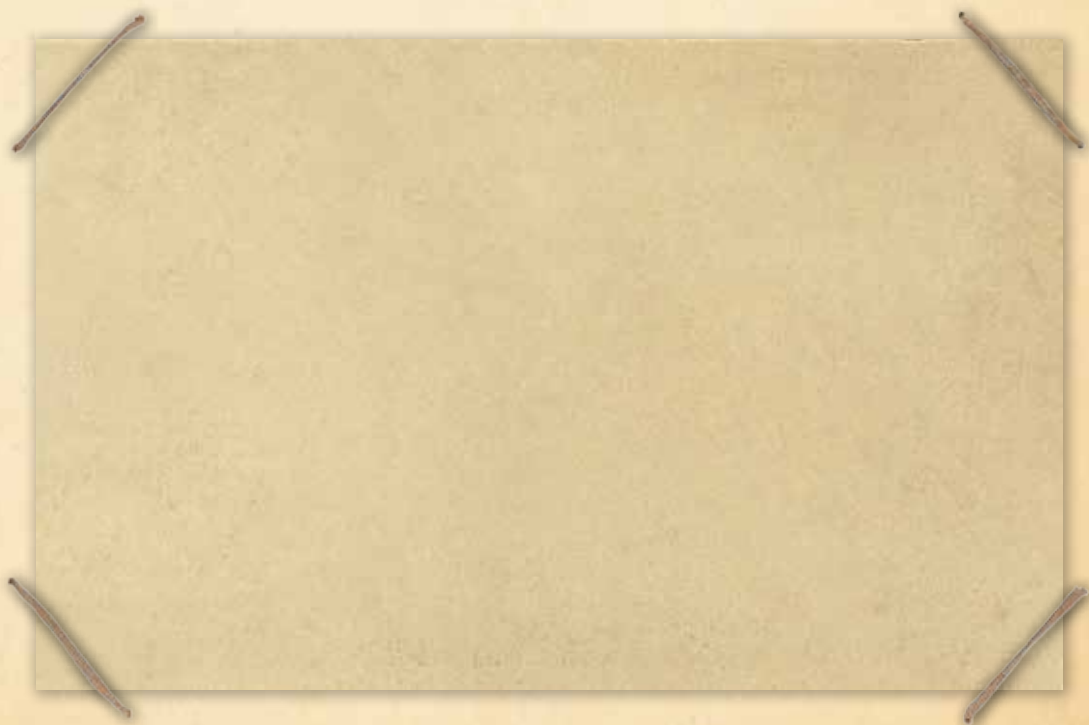

К. Градополов

УТКВ

Шия 10 к

Київський Місячник № 1070
1 друк з № 255.—т. 15000

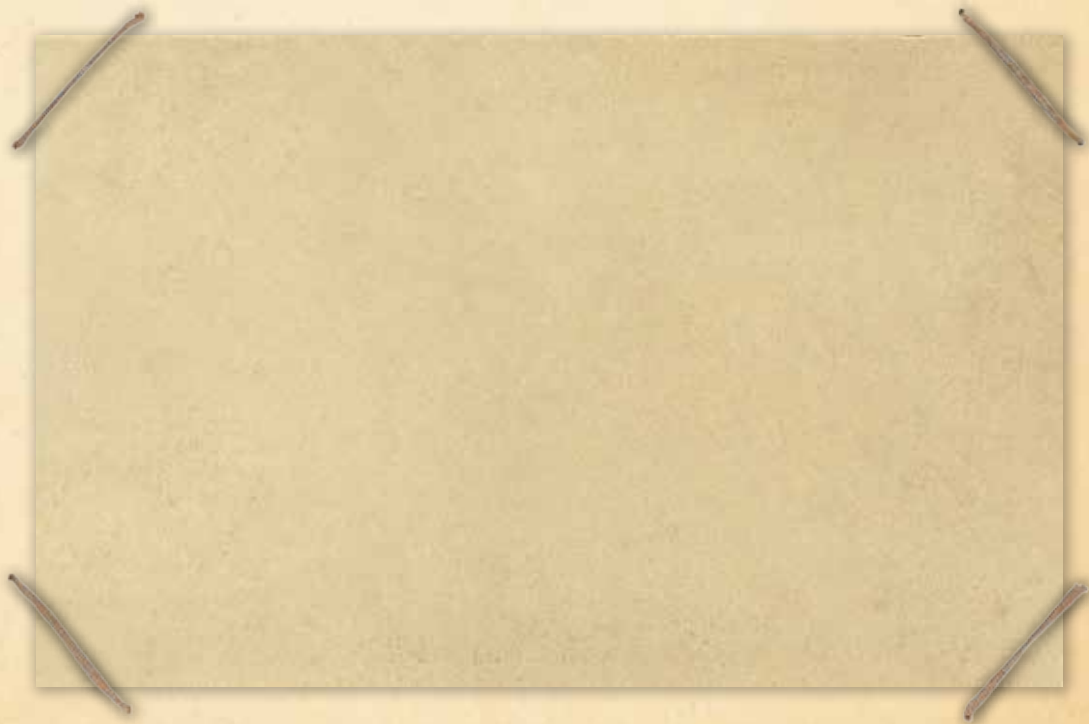

Ігор Іллінський

УГКВ

Ціна 10 к.

Київський Міськийкит № 1070
Г друк. з. № 2551—т. 15000

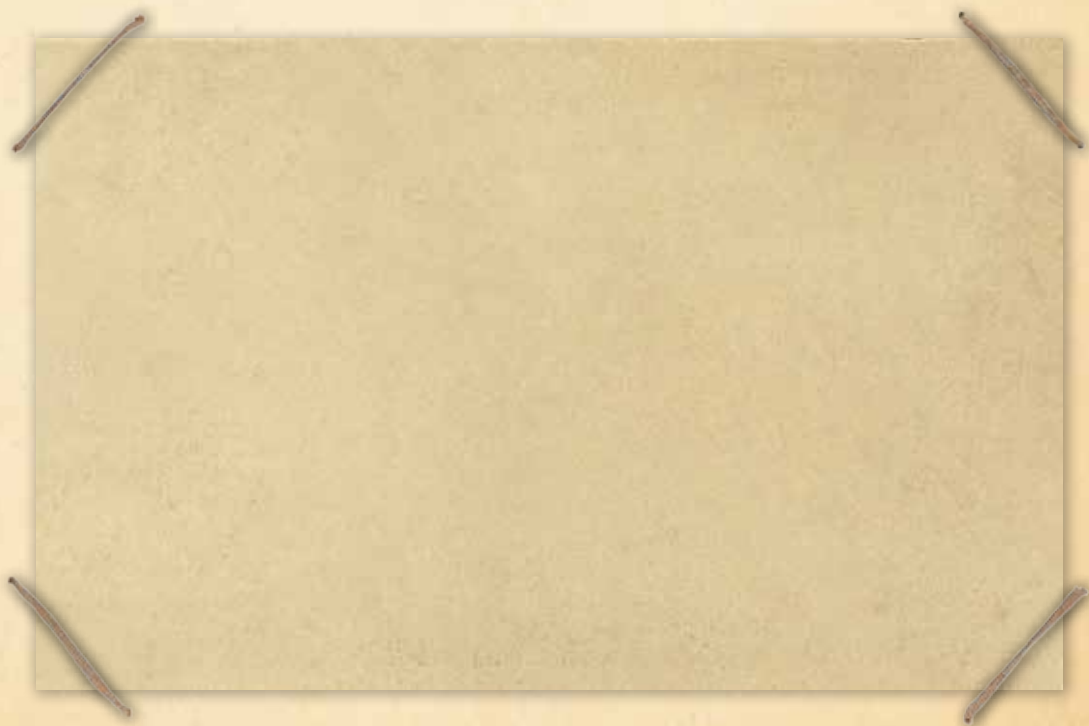

Бестер Кімон

УТКВ

Ціна 10 к.

Київський Місяць № 1070
1 друк в № 2551—т. 1900

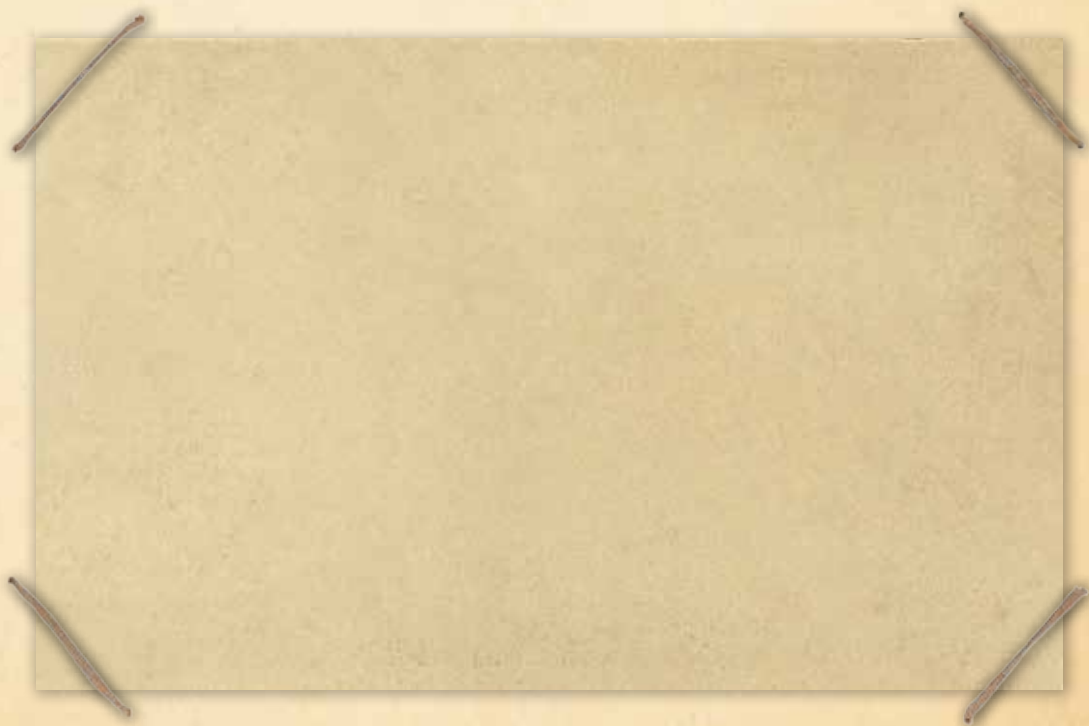

Ксенія Кляро

УТКВ

Ціна 10 к.

Київський Міський 25-1070
Литва, в. № 255, - 1 12000

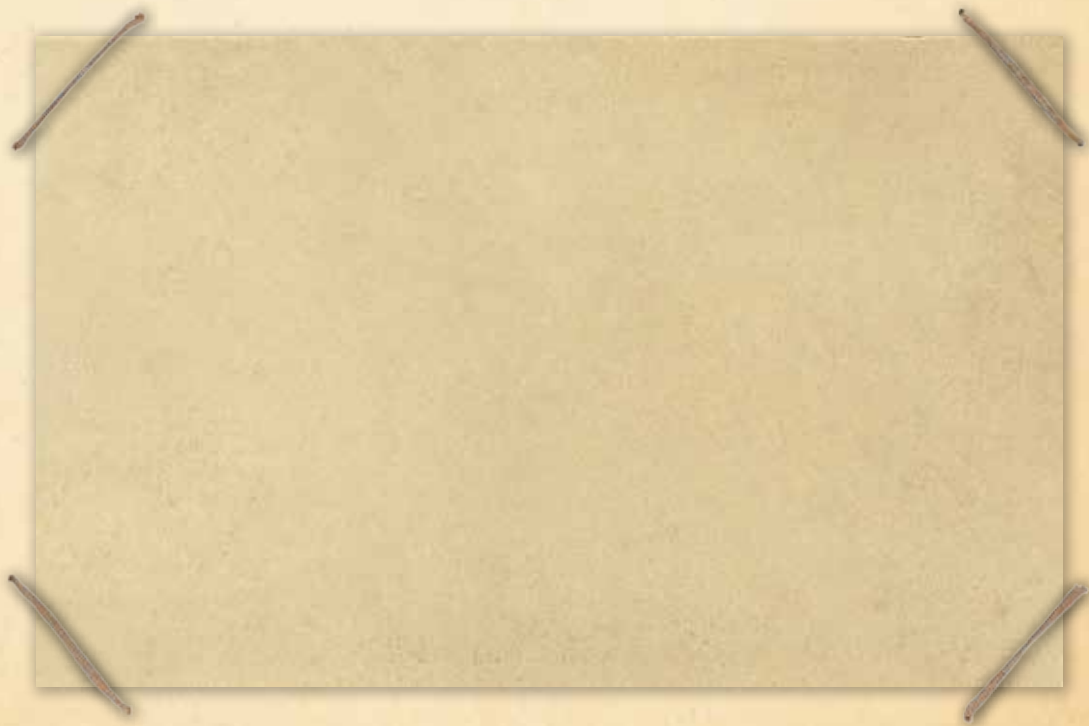

Гарольд Лойд

УТКВ

Ціна 10 к

Київський Місяць № 1070
1 друк. з. № 2551—г. 15000

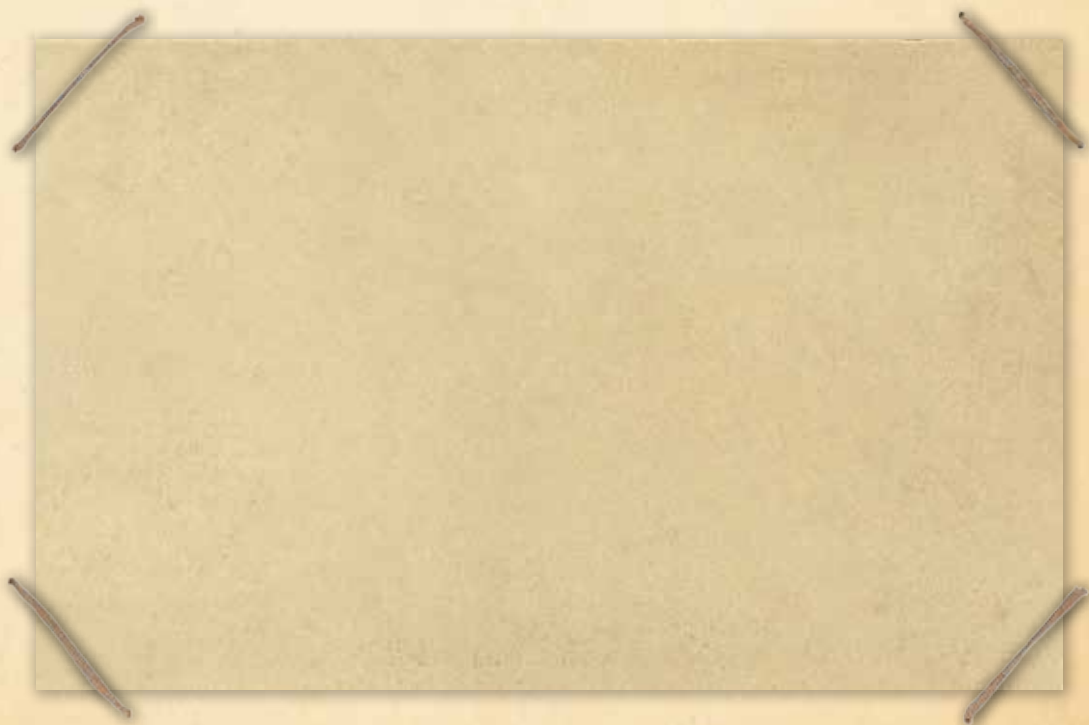

Арт. Масоха

УТКВ

Ціна 50 к

Київський Міський № 1070
і друк з. № 2551—т. 15

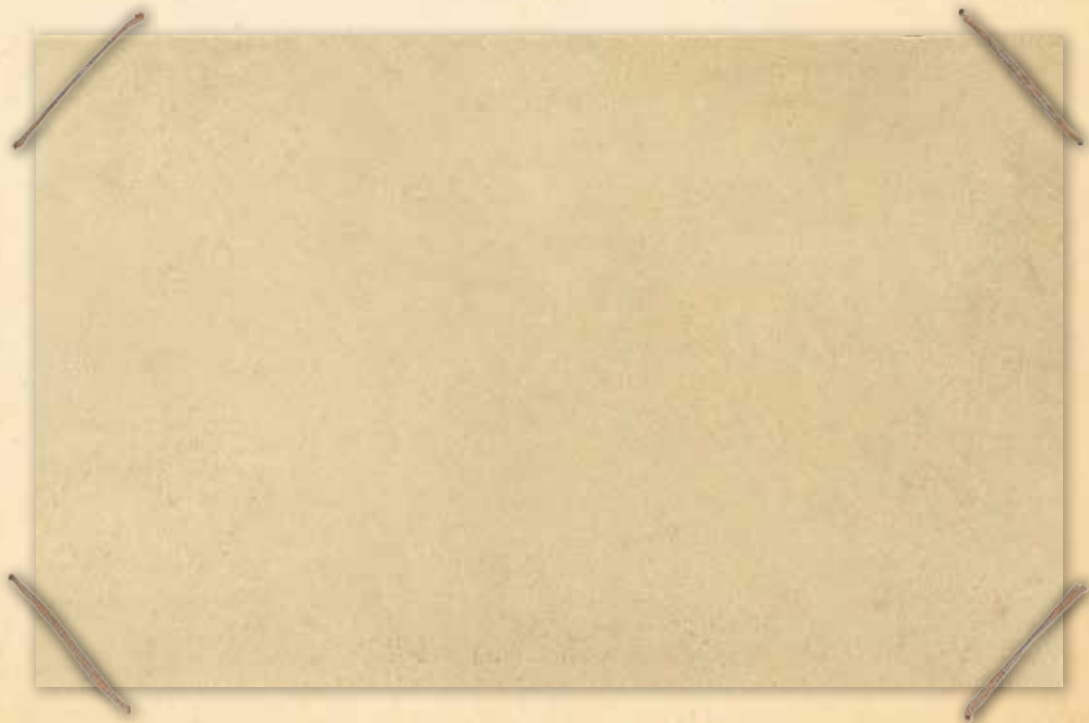

Арт. Ольгіна

УТКВ

Ціна 10 к.

Київський Міський № 1070
1 друк з. № 2551—т. 15000

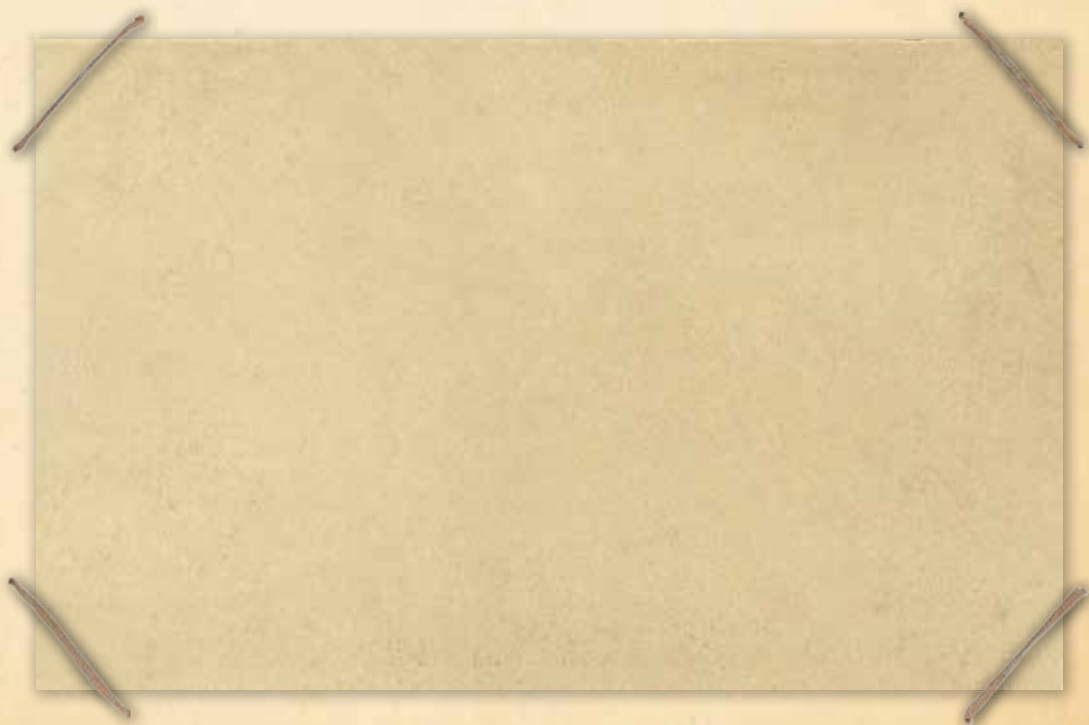

Чарлі Чаплін

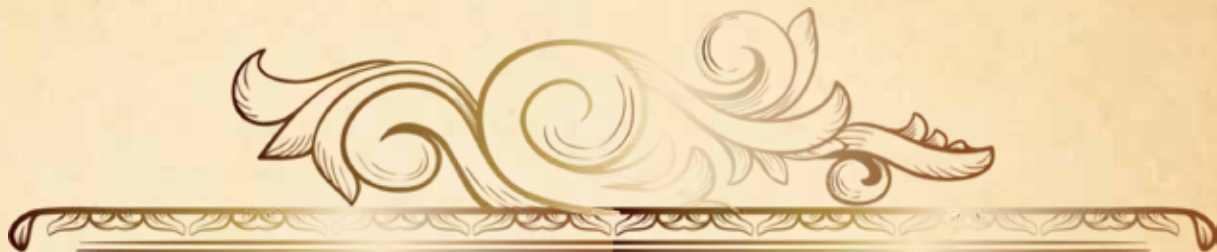
УТКВ

Ціна 10 к

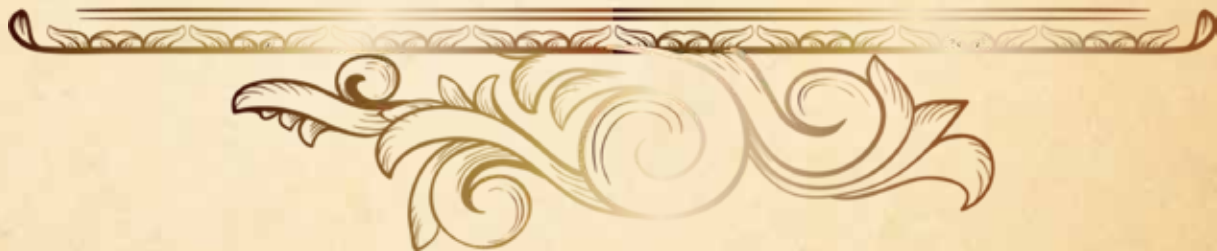
Київський Міськвіт № 1070
1 друк. з. № 2551—т. 15000

КИЇВСЬКИЙ МІСЬКЛІТ № 1730

Арт. Еремеева

УТҚВ

Ціна 10 к.

Київський Місячник № 1730
11 друк. з. № 2551—т. 15000

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

Ніна Лі

УТКВ

Ціна 10 к.

Київський Місячник № 1753
11 друку. з. № 2551—т. 1500

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

Жені Портен

УТКВ

Ціна 10 к.

Київський Міський № 1730
11 друк з № 2551—т, 15,00

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

Елен Ріхтер

УТКВ

Ціна 10 к.

Київський Міський № 1730
11 друк. з. № 2551—г. 1933

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

А. Стен

УТКВ

Ціна 10 к.

Київський Місячник № 1730
II друк. в. № 2551—4, 15500

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

Аліса Террі

УТКВ

Ціня 10 к.

Київський Міський № 1730

Парук з № 2001-г 1200

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

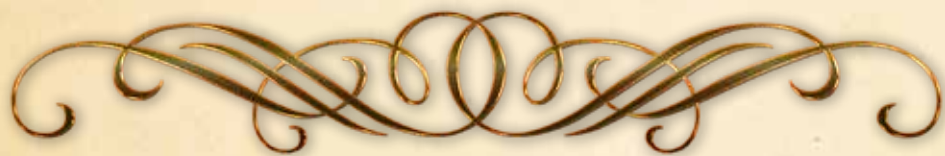
Токарешна

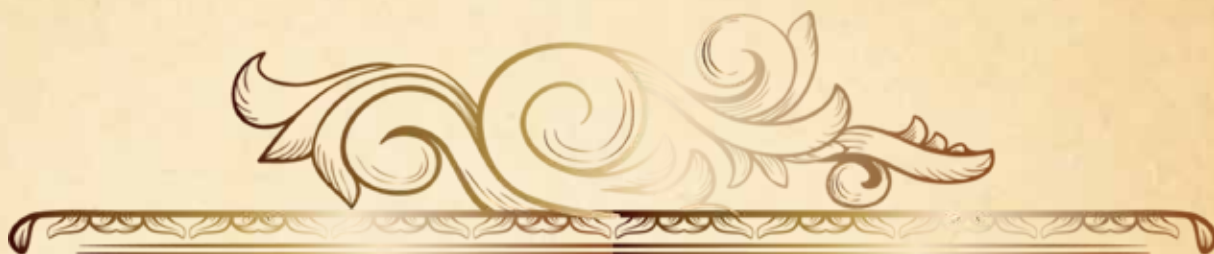
УТКВ

Ціна 10 к.

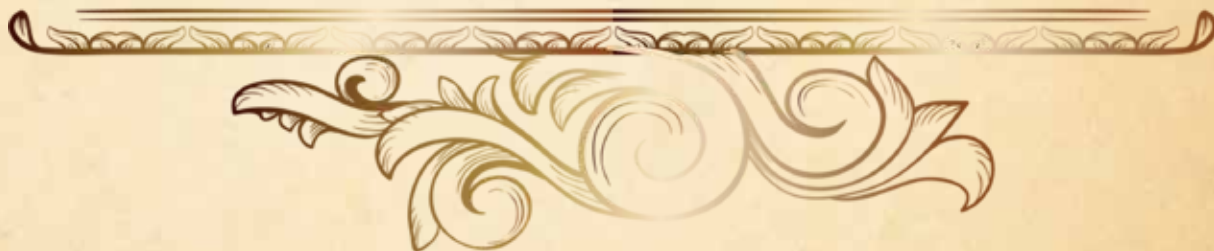
Київський Місячник № 1730
11 друк. з. № 2551—т. 15000

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

КИЇВСЬКИЙ МІСЬКЛІТ № 02600

Рудольфо Валентино

Ціна 10 коп.

Київський Міськийкит № 0260
1-а друк. з № 251-10

Златошкіновидан

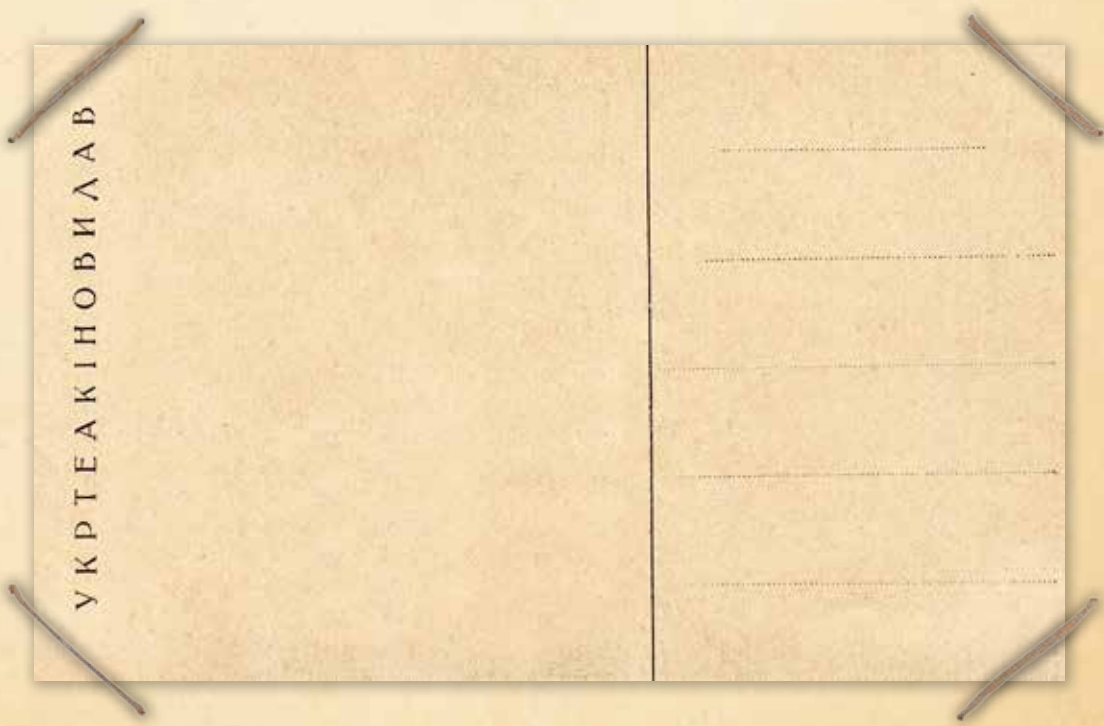
УКРТЕАКІНОВИДЛАВ

Галина Кравченко

Укртеакінопидав

Ціна 10 коп.
Київський Міськдт № 02600
1-а друк. з. № 251-10,000

УКРТЕАКІНОВИДЛАВ

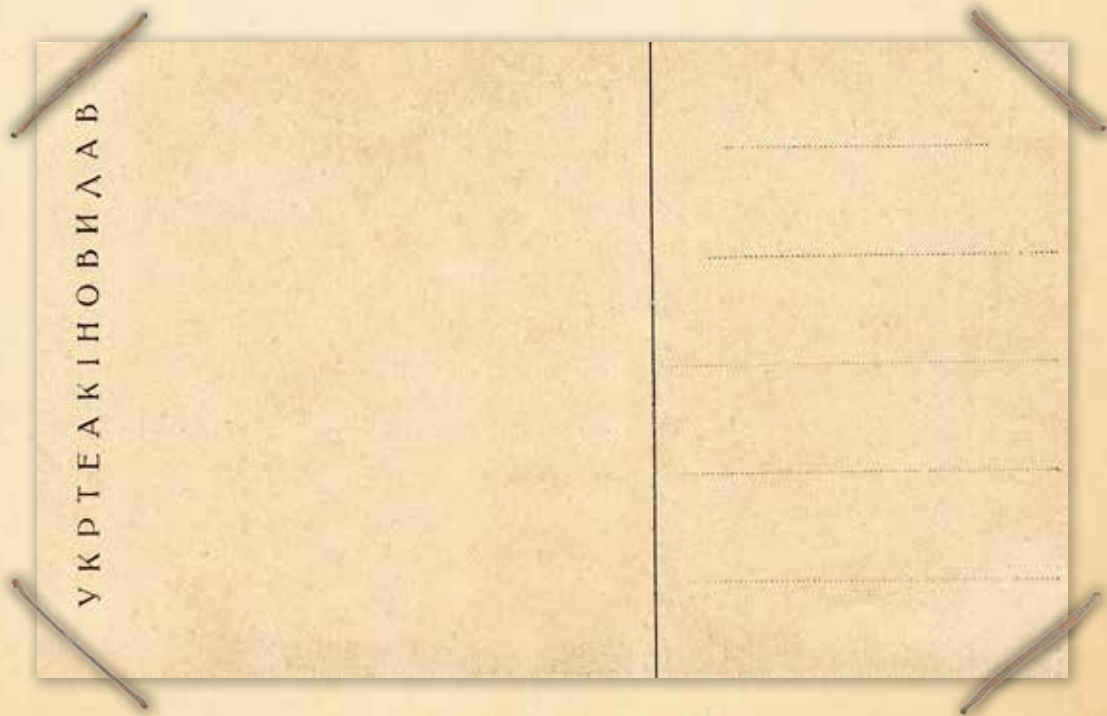

Вальтер Слезак

Кретеакіновидав

Ціна 10 коп.

Київський Місячник № 02400
1-а друк. з. № 251 — 10.000

УКРТЕАКІНОВИДЛАВ

Ема Царська

Українське видавство

Ціна 10 коп.

Київський Міський № 02600
1-а друк. з. № 251 — 10.000

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

Жені Юю

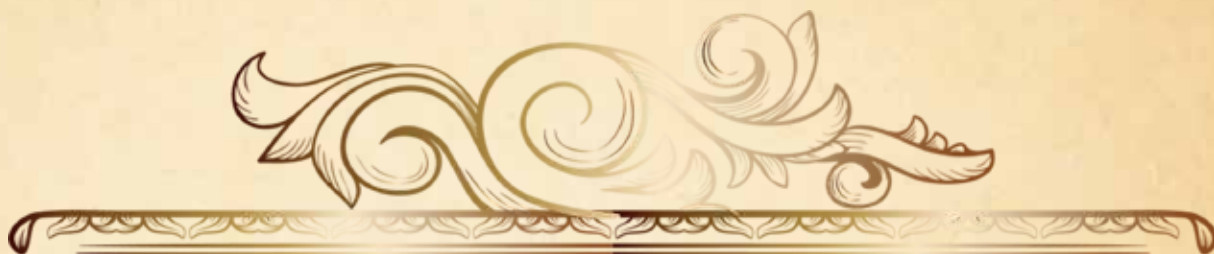
Укресткіновидав

Ціна 10 коп.

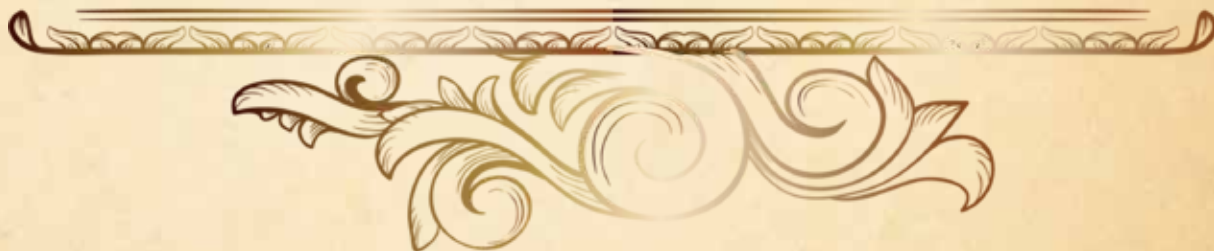
Київський Місячник № 02
1-а друк. з. № 251—10.00

УКРТЕАКІНОВИДЛАВ

КИЇВСЬКИЙ ОКРЛІТ № 0170

*Артистка театру ім. Франка
Т. Барвінська*

Київ. Окрпат № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 г.

У К Р Т Е А К І Н О В И Л А В

*Заслужений артист Республіки
В. Василько*

Київ: Окрліт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

*Артист театру ім. Франка
О. Ватуля*

Київ. Окрліт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 г.

*Артист театру „Березінь“
П. Гуряк*

Київ, Окрай № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 г

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

*Артист театру „Берзінь”
М. Брунєльницький*

Київ. Окрпат № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 г.

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

*Артистка театру „Березіль“
Н. Татаряко*

Київ. Окрміт № 0170 УТКВ 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 т.

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

*Артистка театру „Березіль“
П. Ужвий*

Київ, Окраїн № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк, № 1076—3 г.

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

*Артистка театру „Березіль“
В. Чистякова*

Київ, Окрраїт № 0170 УТКВ. 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 г.

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

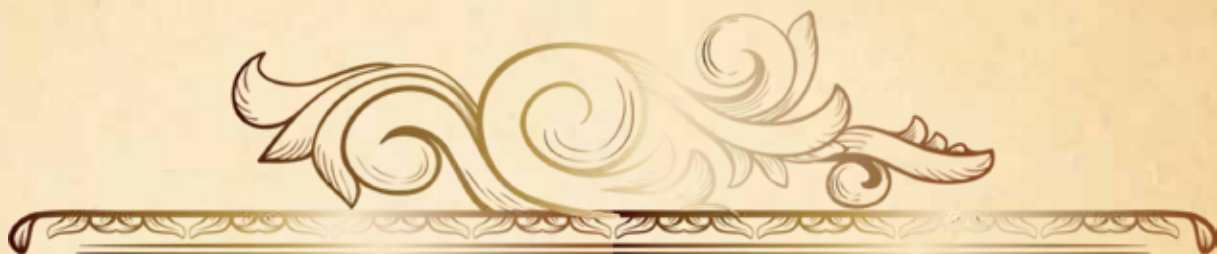

*Заслуженний артист Республіки
Гнат Юра*

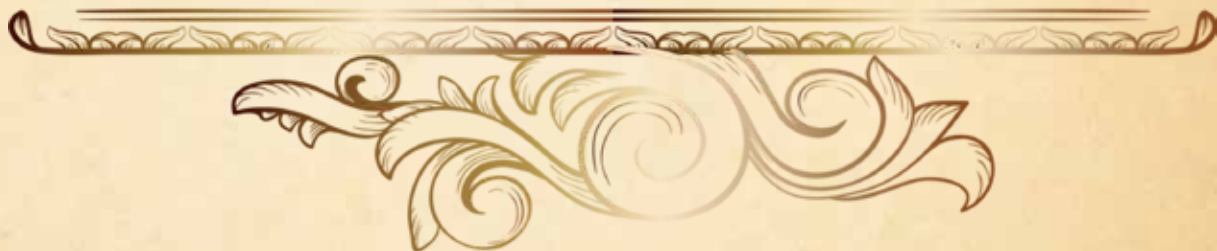
Київ, Окрпарт № 0170 УТКВ: 10 к. 1-ша друк. № 1076—3 р

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

БЕЗІМЕННА СЕРІЯ

Hina - Ji

УКРТЕАКІНОВИЛАВ

Поліна Отава

УКРТЕАКІНОВИДАВ

СПИСОК ПЕРСОНАЛІЙ

Альбані Марчела — 128, 174

Бабіївна Ганна — 130

Банкі Вільма — 96

Барвинська Феодосія — 226

Борисоглібська Ганна — 132

Бучма Амвросій — 52

Валевська Зоя — 30, 54, 56

Валентіно Рудольф — 98, 176, 178, 214

Василько Василь — 228

Ватуля Олексій — 230

Вачнадзе Ната — 58, 60

Гаккебуш Любов — 134

Гарбо Грета — 100

Гірняк Йосип — 232

Градополов Костянтин — 180

Гріфіт Коріна — 102

Даговер Лія — 136

Даценко Ольга — 138

де-Путі Лія — 104, 140

Десні Ксенія — 106

Дікс Річард — 32

Довженко Олександр — 62

Донець Михайло — 164

Дуленко Валентина — 142

Дюсіметьєр Марія — 64

Еремєєва — 198

Ільїнський Ігор — 182

Капка Дмитро — 144

Кітон Бастер — 184

Кляро Ксенія — 186

Коненко Іван — 166

Кошевський Костянтин — 82

Кравченко Галина — 216

Крушельницький Мар'ян — 234

Лерхе Галина — 168

Лі Ніна — 66, 68, 200, 246

Лідтке Гаррі — 108

Літвиненко-Вольгемут Марія — 146

Ллойд Гарольд — 188

Мар'яненко Іван — 148

Масоха Петро — 34, 70, 190

Мінін Сергій — 150

Наваро Рамон — 110
Надемський Микола — 72
Негрі Пола — 112

Ольгіна Євлалія — 192
Островська Лідія — 74, 114
Отава Поліна — 76, 78, 248

Пігулович Зінаїда — 80
Пікфорд Мері — 116
Портен Жені — 36, 202

Ріхтер Еллен — 152, 204

Свашенко Семен — 38
Светловідов Микола — 170
Слезак Вальтер — 118, 218
Солнцева Юлія — 40, 82, 84, 120
Стен Ганна — 86, 206

Татаренко Н. — 236
Таут-Корсо Мілі — 42, 88, 90
Терешко Юрій — 154
Террі Аліса — 208

Токарська Валентина — 201
Трет'якова О. — 44

Ужвій Наталія — 238

Фейдт Конрад — 122
Фербенкс Дуглас — 46

Хейрі Амірзаде — 156

Цесарська Емма — 48, 220

Чаплін Чарлі — 194
Чистякова Валентина — 240

Шагайда Степан — 92
Штюве Ганс — 124

Юго Енні — 158, 222
Юра Гнат — 154, 242
Юрський Ол. — 160

Науково-популярне видання

Упорядник
Миславський Володимир Наумович

**АКТОРИ ТЕАТРУ І КІНО
НА ЛИСТІВКАХ
«УКРТЕАКІНОВИДАВУ»**

Реставрація фотографій *В. Миславський*

В авторській редакції

Підписано до друку 13.08.2023 р.
Формат 84x90^{1/16} . Ум. друк. арк. 14,64.

Друк цифровий. Зам. №. 213.

Наклад 100 прим.

ТОВ «Видавництво Точка»

61024, м. Харків, вул.Гуданова 18,
Свідоцтво про реєстрацію суб'єкту видавничої
справи ДК № 6863 від 02.08.2019 р.